NobonyadOnline NobonyadOnline
NobonyadOnline.ir

شنبه ۷ آذر ۱۴۰۵
سال اول ■ شماره ۱۹۷
۸ صفحه ■ ۱۰۰۰۰ تومان

نوبنیاد

روزنامه سراسری صبح ایران

نقشهٔ راه تحوّل و تولد جدید بسیج

حضرت آیت‌الله سیدمجتبی حسینی خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی در پیامی به مناسبت هفته بسیج، این نهاد مردمی و سرسپرده مکتب حسین صلوات‌الله و سلامه‌علیه را پدیده‌ای شگفت‌انگیز و ارزشمند خواندند و با اشاره به ظرفیت گسترده بعثت ملت ایران که تکثیر روحیه بسیجی در سراسر کشور است، تأکید کردند: سازمان بسیج باید با استفاده از این ظرفیت عظیم برای تحوّل و تولدی جدید و دستیابی به نسخه‌های پیشرفته‌تر و جدیدتر از بسیج که زمینه‌ساز تحقق شعار «هر ایرانی یک بسیجی» است، برنامه‌ریزی و اقدام نماید.

۲

فارغ زغوغای دلار

در روزهایی که بازار ارز یکی از تاریخی ترین التهابات خود را تجربه می‌کرد، رئیس جمهور سه روز از وقت خود و اعضای دولت را به حضور در مشهد مقدس اختصاص داد. اما عجیب تر از مدت طولانی این سفر، برنامه هایی بود که برای رئیس جمهور تدارک دیده شده بود، این برنامه ها ارتباط چندانی با وضعیت کشور نداشت و شامل میتینگ های پر تعداد سیاسی بود که بعضا حاشیه هایی را هم به کشور تزریق کرد.

۳

ماجرای الزیدی؛ از بازخواست در تهران تا مطالبه‌گری از بغداد

پدرام حسینی
روزنامه‌نگار

اقدامات ضدایرانی علی الزیدی، نخست‌وزیر عراق، معمای سیاست این کشور را در میانه جنگ ترکیبی و همه‌جانبه آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه ایران، آن هم با همراهی تمام‌قد و تأسف‌بار برخی دولت‌های عربی منطقه، پیچیده‌تر کرده است. تازه‌ترین اقدام الزیدی، مسدودسازی گذرگاه‌های متعدد غیررسمی میان ایران و عراق است؛ اقدامی که در کنار فشارهای مستمر دولت وی بر گروه‌های مقاومت شیعی برای خلع سلاح و خودداری از هرگونه فعالیت در صورت وقوع جنگ جدید آمریکا و اسرائیل علیه ایران، بیش از آنکه نشانه اقتدار دولت عراق باشد، بوی مشارکت در پروژه محاصره زمینی ایران و خوش‌خدمتی به واشنگتن می‌دهد.

متن کامل در صفحه ۷

گزارشی از مراسم تشییع رضا امیرخانی

بدرقه باشکوه آقای نویسنده

۸

«نوبنیاد» پس از ۵ برابر شدن نرخ ارز دولت پزشکیان گزارش می‌دهد؛

مسئولیت دلار ۲۹۲ هزار تومانی را بپذیرید

۴

سیاست خارجی | صفحه ۱۱

آمریکا از فریب می‌گوید؛ پزشکیان از عزت تفاهم

اصرار بر نسخه‌ای که طرف آمریکایی بارها بی‌اعتباری آن را نشان داده، این نگرانی را ایجاد کرده که آیا دولت همچنان در محاسبات اشتباه گذشته گرفتار است؟

اقتصادی | صفحه ۵

سرنوشت مبهم ۹۵۰۰ خودروی ایران‌خودرو

در حالی که قرارداد فروش خودروها فسخ شده و محل نگهداری آنها نیز به دستور مقام قضایی پلمب شده است، سرنوشت حدود ۹۵۰۰ دستگاه خودرو همچنان در هاله‌ای از ابهام قرار دارد.

خبر کوتاه

رضایی: ایرانِ ابرقدرت، فقط با قدرت نظامی ساخته نمی‌شود

محسن رضایی دبیر شورای عالی امنیت ملی در فضای مجازی نوشت: امروز بسیج را باید فراتر از عرصهٔ دفاع دید؛ از امنیت و اقتدار ملی تا علم و فناوری، از اقتصاد و تولید تا سازندگی و محرومیت‌زدایی. این ظرفیت می‌تواند یکی از ارکان اصلی شکل‌گیری ایران قدرتمند و اثرگذار در جهان باشد. رضایی بیان کرد: ایرانِ ابرقدرت، فقط با قدرت نظامی ساخته نمی‌شود؛ به سرمایه انسانی، اراده ملی، دانش و روحیه مسئولیت‌پذیری مردم نیاز دارد. بسیج یکی از ستون‌های این قدرت ملی است.

سازمان بسیج: همه تلاشمان را برای ایجاد تحول به کار می‌گیریم

سازمان بسیج مستضعفین در پیامی به رهبر معظم انقلاب اسلامی، بر به کارگیری همه تلاش بسیجیان برای ایجاد تحول و تولدی جدید در این سازمان تاکید کرد. در بخشی از این پیام آمده است: ما خادمان و جانفدایان این ملت، بر همان عهدی که با امام کبیر و قائد شهید بسته‌ایم، تا پای جان در این مسیر با ولی خود هم عهدیم. پیام امیدبخش و سرشار از لطف و هدایت‌های حکیمانه تان را نصب‌العین خویش قرار داده و همه تلاشمان را برای ایجاد تحول و تولدی جدید با هدف گذاری و راهبردهای نو، بکارگیری همه ظرفیت ها، گسترش روحیه بسیجی، تحقق شعار هر ایرانی یک بسیجی و تشخیص درست در مصادیق دوستی و دشمنی و عمل به هنگام، سرسپردگی خود را به سید و سالار شهیدان حضرت ابا عبدالله‌الحسین (ع) را به اثبات رسانده و همانطور که فرموده اید: بسیج ایرانیان را به عنوان یک نمونه از تحقق مفهوم امت و ملت در تاریخ کشور ثبت نماییم.

منصوری: برگترین خطر برای کشور «گرایش تسلیم‌آمیز» مسئولان است

محسن منصوری، معاون اجرایی شهید رئیسی در دولت سیزدهم در جمع امت مبعوث گفت: «ممنوعیت هرگونه گرایش تسلیم‌آمیز»، خط قرمز و پیام راهبردی رهبر معظم انقلاب خطاب به همه مسئولان کشور و کسانی بود که در دلشان گرایش به تسلیم داشتند. وی افزود: بواسطه نقش‌آفرینی فعال مردم ایران و آگاهی روزافزون‌شان نسبت به شرایط جنگی کشور و اوضاع دنیا، نقشه‌های پی درپی دشمن نقش برآب شد. به گفته منصوری، بزگترین خطای محاسباتی دشمن، تحلیل غلط از رفتار ملت ایران بود؛ به همین خاطر آنها در کودتای دی‌ماه شکست خوردند. دشمن حتی پس از تحمیل جنگ، نتیجه‌ای جز برهم خوردن تعادل سیاسی خود در انتخابات داخلی بدست نیاورد.

آغاز فصل جدید خدمت‌رسانی جهادی در محلات جنوب تهران

فرمانده سپاه محمد رسول‌الله(ص) تهران بزرگ از آغاز مرحله جدید فعالیت های جهادی و محرومیت‌زدایی در محلات جنوب تهران و مناطق حاشیه‌ای پایتخت خبر داد. فرمانده سپاه تهران بزرگ ادامه داد: این رزمایش هم‌زمان با حضور گردان‌های جهادگران عاشورایی برگزار شده و از امروز فصل تازه‌ای از خدمت‌رسانی، به‌ویژه در محلات جنوب تهران و مناطق حاشیه‌ای پایتخت، آغاز می‌شود. سردار حسن‌زاده با اشاره به مشارکت گسترده گروه های جهادی و مجموعه‌های مردمی در این طرح بیان کرد: گروه‌های جهادی محله‌محور و جغرافیامحور، مؤسسات خیریه و نیکوکاری، مجموعه‌های جهادی وابسته به دستگاه‌های اجرایی و نهادهای امدادرسان، در این حرکت مشارکت خواهند داشت و میزهای خدمت را در محلات مختلف تهران تا پایان سال برپا می‌کنند. وی درباره محورهای اجرایی این طرح نیز گفت: اجرای برنامه‌های محرومیت‌زدایی، ترمیم و بازسازی منازل خانواده‌های نیازمند، بهسازی و شاداب‌سازی مدارس و درمانگاه‌ها، به‌ویژه در مناطق جنوبی تهران، از جمله برنامه‌هایی است که با مشارکت گروه‌های جهادی دنبال خواهد شد. تلاش می‌کنیم این فعالیت‌ها با حداکثر ظرفیت و پوشش گسترده‌تر تا پایان سال ادامه پیدا کند.

رهبر انقلاب در پیامی به مناسبت هفتهٔ بسیج، ضمن تجلیل از "یاران پرچم به دست میادین" ترسیم کردند:

نقشهٔ راه تحوّل و تولّد جدید بسیج

حضرت آیت‌الله سیدمجتبی حسینی خامنه‌ای رهبر معظّم انقلاب اسلامی در پیامی به مناسبت هفته بسیج، این نهاد مردمی و سرسپرده مکتب حسین صلوات‌الله و سلامه‌علیه را پدیده‌ای شگفت‌انگیز و ارزشمند خواندند و با اشاره به ظرفیت گسترده بعثت ملّت ایران که تکثیر روحیه بسیجی در سراسر کشور است، تأکید کردند: سازمان بسیج باید با استفاده از این ظرفیت عظیم برای تحوّل و تولّدی جدید و دستیابی به نسخه‌های پیشرفته‌تر و جدیدتر از بسیج که زمینه‌ساز تحقّق شعار «هر ایرانی یک بسیجی» است، برنامه‌ریزی و اقدام نماید.

متن پیام رهبر معظّم انقلاب به این شرح است :

بسم الله الرحمن الرحیم

هفتهٔ بسیج موقعیّت مناسبی برای نگاهی جدید به پدیدهٔ شگفت‌انگیز و ارزشمند بسیج است. نهادی که به ابتکار حضرت امام خمینی اعلی‌الله‌مقامه‌الشّریف تشکیل شد تا به تدریج و در طیّ دوره‌ای تکاملی، ایرانیان پُرانگیزه، امیدوار، فداکار، و خواهان عزّت اسلام و ایران و سرسپردگان مکتب حسین صلوات‌الله و سلامه علیه را از نسل های مختلف گِرد هم آورَد و هسته‌ای سخت از طرفداران حق و عدالت باشد. بسیج ابتدائاً خود را در دفاع هشت ساله نشان داد؛ آن‌گاه که با حضوری کارساز در عرصه‌های نبرد نظامی، پشتوانهٔ اصلی و محوری جنگ شد. در طول آن نبرد مقدّس، بسیجیان از نوجوانان تا کهن‌سالان از فضای روحانی خاکریزها و سنگرها بهره‌های معنوی بی‌شماری می‌بردند و به واسطهٔ ایشان فضای شهرها و روستاهای کشور عطرآگین می‌شد. بدین‌سان آنچه در اذهان عموم از بسیج و بسیجیان نقش می بست، تصویری بود از ایمان، تعهّد، صفا، اخلاص، بصیرت، شجاعت، مجاهدت، عمل به تکلیف، و از خودگذشتگی و فداکاری برای دیگران؛ مجموعه‌ای از ویژگی هایی که در آثار کهن این سرزمین، پهلوانان نامدار اخلاق مدار با بعضی از آن توصیف شده بودند. اگر تا به حال بعضی از شخصیّت‌های داستان‌های افسانه‌گون، نماد پاره‌ای از این خصوصیّات بودند، اینک به برکت انقلاب اسلامی، این شخصیّت‌های حقیقی در داستانِ واقعی بودند که در لباس بسیج حماسه می آفریدند و گذشت‌ها و فداکاری‌های فراوان بسیاری را به نمایش می گذاشتند.

گرچه دوران دفاع مقدّس پس از هشت سال به پایان افتخارآمیز خود رسید، ولی به واسطهٔ روحیّهٔ بسیجی، اثری عمیق از خود بر جهات مختلف نظامات رسمی و به خصوص غیررسمی کشور به جا گذاشت. این روحیّه، ثروتی عظیم بود که دفاع مقدّس و هدایت‌های حضرت امام خمینی اعلی‌الله‌مقامه‌الشّریف و پشتیبانی توده‌های انبوه مردم، آن را به عمل آورد. اینک در توضیح بیشتر برخی از وجوه مقصود از سخن، چند نکته معروض می گردد:

اوّلاً بدون تردید به موازات بعثت ملّت بزرگ ایران در دورهٔ دفاع مقدّس سوّم که به نوعی تکثیر روحیّهٔ بسیجی در سراسر کشور بشمار می‌رود، سازمان بسیج نیز باید تحوّل و تولّدی جدید را تجربه نماید. این سازمان باید با استفاده از ملّت بعثت یافته، نسخه‌های پیشرفته‌تر و جدیدتری از بسیج پیشین را تنظیم و مدیریّت کند. لذا از این پس باید با گام‌های بلند، محکم و حساب شده به‌سوی تحقّق شعار «هر ایرانی، یک بسیجی» راه پیمود. اکنون بسیاری از ارتشیان، سپاهیان، انتظامیان، دولتیان، مجلسیان، و امثال ایشان همچون انبوهی از مردم از آنجا که دل در گرو مکتب و مرام بسیج دارند، خود را یکی از بسیجیان می دانند؛ همچنان که یاران پرچم به دستِ شبها و روزهای میادین و خیابان‌ها که بعثت ملّت را معنایی ملموس و مشهودتر بخشیدند و انبوه جان‌فدایان عملاً این چنین هستند. بسیارند کسانی که عضو مصطلح بسیج نبوده ولی تفکّر و مکتب بسیج را می‌ستایند و احیاناً مرام خود را با آن وفق می دهند. سازمان بسیج باید به بهترین شکل از این نعمت خداداد استفاده کند.

ثانیاً غیر از ظرفیّت فراهم‌آمده مذکور، سازمان رسمی بسیج همواره باید برای گسترش روحیّهٔ بسیجی در جای جای کشور تلاش نماید. روحیّهٔ بسیجی که به بعضی از ویژگی های آن اشاره شد با رفتار خودِ بسیجیان قابل تکثیر در اجزاء جامعه است. درپیش گرفتن حُسن خُلق، عطوفت و مهربانی، احترام به مردم، رعایت جهات مختلف تقوای فردی و جمعی، و مراعات آنچه از دوران‌های سابق، بسیاری از بسیجیان با آن شناخته می شدند از قبیل تواضع و فروتنی، ایثار، عدم تمایل به دیده شدن، دوری از تجمّلات و تشریفات، و امثال این گونه رفتارهای مطبوع، ایشان را به چشم و چراغ ملّت در هر محلّه و شهر و روستایی تبدیل کرده و همگان را به تأسّی از این مرام و مسلک فرا می خواند.

ثالثاً سرسپردگی اصلی بسیجیان به مکتب حسین صلوات‌الله و سلامه علیه که قرائت صحیح از اسلام ناب محمّدی صلّی‌الله‌علیه و آله و سلّم است، می باشد. هر وصل و فصل و هر تولّا و تبرّای ایشان بر این اساس شکل می گیرد. دو آموزهٔ قرآنی حیات بخش: «رحماء بینهم» و «اشدّاء علی الکفّار» چراغ راه قلب بسیجیان است. از این رو ایشان هرگونه مهربانی و فداکاری نسبت به مردم و نظام و انقلاب به عمل می آورند و از هیچ فرصتی برای ضربه به دشمنان اسلام و نظام اسلامی چشم‌پوشی نمی نمایند.

پاسداشت انسجام اجتماعی و اتّحاد مقدّس ملّت ایران که در این ایّام ارزش والای آن و تأثیر شگرف آن در امتداد پیروزی‌های رزمندگان شجاع و فداکار اسلام در عرصه‌های نظامی بر دستگاه محاسباتی دشمن در هر دو سوی آورده حق و باطل امری مشهود است، باید از صفات مشترک همهٔ بسیجیان باشد.

رابعاً بسیج به مدد بسیجیان خود در طول حیات خود تا به حال کاستی های بسیاری از نهادهای رسمی و غیررسمی را جبران کرده است. حال با توجّه به رشد چشمگیر بسیج در دورهٔ بعثت مردم ایران، ظرفیّت های بالفعل و همهٔ کسانی که قلباً بسیجی محسوب می شوند از قبیل اصحاب میادین و خیابان‌ها و جان‌فدایان و دیگرانی که در مسیر تعالی فردی و اجتماعی، هم‌عهد با آنان هستند؛ کسانی که دل‌های آنان پایگاه‌های واقعی بسیج بشمار می رود، قدرت عظیمی را تشکیل می دهد که باید از جزء جزء آن در مسیر حلّ مشکلات کشور و دستیابی به فرصت‌های جدید و بدیع بهره برد و این گونه به شعار هر ایرانی یک بسیجی، غنای بیشتری بخشید. امید است با توجّه به این نکات، بسیج ایرانیان نمونه‌ای متعالی از همیاری و نِصابی عالی از تحقّق مفهوم امّت و ملّت را در تاریخ این کشور ثبت نماید؛ به طوری که مبدأ ترقیّات و پیشرفت‌های چشمگیر آینده بشمار آید.

از خداوند متعال مسئلت می کنم که شهدای عزیز بسیج را به رضوان الهی و هم‌جواری با اهل بیت صلوات‌الله و سلامه علیهم اجمعین متنعّم، و به جانبازان عزیزشان صبر و عافیت عنایت فرموده و همهٔ بسیجیان ایران و جبههٔ مقاومت که خود یکی از کوچک‌ترین آنانم را در زمرهٔ سربازان سرورمان عجّل‌الله‌تعالی فرجه‌الشّریف و مشمول دعای خیر و فتح و برکت آن حضرت قرار دهند.

سیدمجتبی حسینی خامنه‌ای
۵ آذر ۱۴۰۵

«نوبنیاد» از حواشی نشست‌های سیاسی سه‌روزه رئیس جمهور در خراسان رضوی در روزهای التهاب بازار ارز گزارش می‌دهد؛

فارغ زغوغای دلار

سفر سه‌روزه مسعود پزشکیان به خراسان رضوی در روزهایی که بازار ارز با التهاب و گرانی‌ها معیشت مردم را تحت فشار قرار داده، بیش از آنکه با طرح برنامه‌ای برای حل مشکلات اقتصادی همراه باشد، به عرصه‌ای برای بروز حواشی سیاسی و دانشگاهی تبدیل شد؛ از برخورد توهین‌آمیز رئیس‌جمهور با یک دانشجوی معترض و ترک نیمه‌تمام جلسه دانشگاه فردوسی تا اظهارات بحث‌برانگیز او درباره فراهم کردن امکان حضور دانشجویان هتاک به رهبر شهید و پرچم جمهوری اسلامی در دانشگاه. این حواشی در کنار نشست‌های متعدد سیاسی و حزبی سفر مشهد و ۷ سفر خارجی پزشکیان در ماه‌های اخیر، بار دیگر بحث درباره اولویت‌های رئیس‌جمهور و دستاورد و هزینه سفرهای پرتعداد او را مطرح کرده است.

امیرحسین درکی
روزنامه‌نگار

در شرایطی که بازار ارز با التهاب و بی‌ثباتی دست‌وپنجه نرم می‌کند و افزایش قیمت‌ها، نگرانی‌های فزاینده‌ای را از آینده اقتصاد و دشواری تأمین معیشت برای بخش قابل توجهی از مردم به وجود آورده است، مسعود پزشکیان از ۳ تا ۵ آذر به خراسان رضوی سفر کرد؛ سفری سه‌روزه که مرور برنامه‌های آن، بیش از آنکه از تمرکز بر مسائل فوری اقتصادی و معیشتی حکایت داشته باشد، مجموعه‌ای از نشست‌های سیاسی، انتخاباتی و دیدارهای صنفی و جناحی را به نمایش می‌گذارد. در حالی که انتظار می‌رفت رئیس‌جمهور در چنین شرایطی از فرصت حضور در استان برای بررسی مستقیم مشکلات اقتصادی مردم و ارائه راهکارهایی برای کنترل التهابات بازار استفاده کند، بخش عمده برنامه‌های این سفر به برگزاری جلسات و نشست‌های مختلف اختصاص یافت.

نگاهی به عناوین برنامه‌های پزشکیان در این سفر نیز قابل تأمل است: «نشست با پیشکسوتان و فعالان سیاسی و حزبی»، «نشست با استادان و دانشجویان دانشگاه فردوسی»، «دیدار با نمایندگان مجلس»، «نشست با فعالان اقتصادی»، «دیدار با فعالان فرهنگی و ورزشی»، «نشست با استادان و مبلغان حوزه علمیه» و «نشست با فعالان حوزه زیارت».

این حجم از برنامه‌های سیاسی و نشست‌های مختلف در حالی است که خروجی خبری و رسانه‌ای هرکدام از این برنامه‌ها نیز یک حاشیه و یا یک اظهار نظر حاشیه‌ساز بوده و موجب ایجاد التهاباتی در جامعه شده است.

در واقع، در شرایطی که مردم بیش از هر زمان دیگری منتظر شنیدن توضیحی روشن درباره وضعیت بازار ارز، گرانی کالاهای اساسی و آینده سیاست‌های حمایتی دولت هستند، سفر رئیس‌جمهور به مشهد نیز نتوانست تصویر روشنی از برنامه دولت برای مواجهه با این نگرانی‌ها ارائه کند. ظاهراً حتی در اوج نگرانی‌های اقتصادی مردم نیز نشست‌های سیاسی و دیدارهای جناحی می‌توانند بخش مهمی از برنامه رئیس‌جمهور را به خود اختصاص دهند.

برخورد توهین‌آمیز با دانشجوی معترض

از جمله حواشی سفر رئیس‌جمهور به خراسان رضوی، برخورد توهین‌آمیز او با یکی از دانشجویان معترض بود. پزشکیان ظهر چهارشنبه ۴ آذر، در جریان سخنرانی خود و در پاسخ به اعتراض یکی از دانشجویان که عمدتاً درباره مشکلات معیشتی، وام دانشجویی و وضعیت دانشجویان دغدغه داشت، چندین بار خطاب به وی گفت: «بشین سرجات خانم». رئیس‌جمهور پس از این واکنش، سخنرانی خود را نیمه‌تمام گذاشت و تریبون را ترک کرد؛ اتفاقی که با واکنش‌های انتقادی متعددی از سوی فعالان رسانه همراه بود و این موضوع با رفتار پدرانه و مسئولانه شهید رئیسی در دیدارهای دانشجویی مورد مقایسه قرار گرفت.

شهید رئیسی: کسی حرف ناگفته‌ای نداشته باشد

شهید رئیسی در مراسم ۱۶ آذر ۱۳۹۸ در دانشگاه تهران که با حضور پرشور دانشجویان برگزار شده بود، بر این نکته تأکید داشتند که هیچ دانشجویی نباید بدون بیان دغدغه‌ها و مطالبات خود جلسه را ترک کند. شهید رئیسی در این جلسه گفته بود: «کسی حرف ناگفته‌ای نداشته باشد». این خاطره در پی برخورد پزشکیان با دانشجوی معترض و ترک نیمه‌تمام جلسه از سوی رئیس‌جمهور، بار دیگر در رسانه‌ها بازنشر شد و مورد مقایسه قرار گرفت.

افتخار پزشکیان به بازگشت دانشجویان هتاک به دانشگاه

از جمله حواشی دیگری که پزشکیان در این سفر به وجود آورد، اشاره او به تسهیل دولت در ورود برخی دانشجونمایان هتاک به رهبر شهید و پرچم مقدس جمهوری اسلامی به دانشگاه بود، وی گفت: «برخی جریان‌ها در دانشگاه خواستار جلوگیری از ورود نزدیک به ۲ هزار نفر از دانشجویان بودند، اما ما با هماهنگی و گفت‌وگو اجازه ندادیم چنین اتفاقی رخ دهد. حتی دانشجویانی که در جریان اعتراضات رفتارهای نادرستی داشتند، از جمله آتش زدن پرچم جمهوری اسلامی یا بی‌احترامی به رهبری، امکان حضور در دانشگاه را پیدا کردند.»

پزشکیان در حالی که حتی تاب تحمل سخنان یک دانشجوی معترض را نداشت و با توهین به این دانشجو، تریبون سخنرانی خود را ترک کرده بود، افزود: «معتقد بودیم افراد می‌توانند اعتراض خود را مطرح کنند، اما نباید اجازه دادروند اعتراضات به شکل دیگری پیش برود. با افراد و مسئولان مربوط نشستیم، گفت‌وگو کردیم و به تفاهم رسیدیم؛ چراکه این دانشجویان هم فرزندان ما هستند و باید به جای برخورد با آنها، با گفت‌وگو مسائل را حل کنیم.» این اظهارات در حالی مطرح شد که رفتار خود رئیس‌جمهور با دانشجوی معترض در همان سفر، با تأکید او بر ضرورت گفت‌وگو و شنیدن صدای اعتراض دانشجویان در تعارض قرار گرفت.

سفرهای غیرضرور خارجی رئیس‌جمهور

گفتنی است که این سفر در حالی انجام شد که پیش از آن نیز تعدد سفرهای خارجی پزشکیان مورد انتقاد قرار گرفته بود. رئیس‌جمهور از ۷ شهریور تاکنون، به کشورهای قرقیزستان، هند، آمریکا، ترکمنستان، ارمنستان، روسیه و ترکیه سفر کرده و مجموعاً بیش از ۲۰ روز از ۷ شهریورماه تاکنون را در خارج از کشور گذرانده است. در همین بازه، ۷ سفر خارجی در کارنامه رئیس‌جمهور ثبت شده و سفر کاری داخلی دیگری تا پیش از سفر ۳ روزه اخیر به مشهد از سوی وی انجام نشده بود. اگرچه بخش عمده سفرهای خارجی با هدف شرکت در اجلاس‌های بین‌المللی انجام شده است، اما همچنان این پرسش مطرح است که آیا حضور شخص رئیس‌جمهور در تمام این نشست‌ها ضرورت داشته یا معاون اول و سایر مقام‌های دولتی نیز می‌توانستند نمایندگی ایران را برعهده بگیرند؟ به‌ویژه آنکه در بسیاری از این اجلاس‌ها، کشورهای شرکت‌کننده تکراری بوده‌اند و دیدارهای چندباره با مقام‌های چین، روسیه، ترکیه، آذربایجان و ترکمنستان در فاصله‌ای کوتاه، نیازمند تشریح دستاوردهای مشخص و قابل ارزیابی است.

از سوی دیگر، مسئله هزینه این سفرها نیز قابل چشم‌پوشی نیست. با احتساب بیش از ۲۰ روز حضور رئیس‌جمهور در سفرهای خارجی و همراهی هیئتی دست‌کم ۶۰ نفره شامل وزیران، مسئولان دفتر، نیروهای تشریفات، حفاظت و رسانه، تنها هزینه حق مأموریت همراهان با فرض میانگین روزانه ۱۰۰ یورو و نرخ ۲۹۰ هزار تومانی هر یورو، به حدود ۳۵ میلیارد تومان می‌رسد. این رقم بدون احتساب هزینه‌های هتل، حمل‌ونقل، تغذیه، سوخت هواپیما و سایر مخارج سفر است. بنابراین، در شرایطی که دولت همواره از محدودیت منابع مالی سخن می‌گوید، شفاف‌سازی درباره هزینه‌ها و دستاوردهای این سفرها اهمیت مضاعفی دارد.

خبر کوتاه

نیروی دریایی ارتش پاسخی پشیمان‌کننده به هرگونه تهدید را دشمن خواهد داد

روز گذشته، رئیس ستاد کل نیروهای مسلح و فرمانده قرارگاه مرکزی خاتم‌الانبیا در پیامی به مناسبت هفتم آذر، روز نیروی دریایی ارتش، ضمن گرامیداشت یاد و خاطره شهدای والامقام نداجا، به‌ویژه شهیدان ناو دنا، اظهار داشت: خلیج فارس و تنگه هرمز به کانون رویارویی راهبردی با جبهه استکبار جهانی و صهیونیسم جنایتکار تبدیل شده است. دریادلان نیروهای مسلح با ایستادگی و اقتدار، نقشه‌های دشمن متجاوز را با شکست مواجه ساخته‌اند.

نیروی دریایی ارتش در هم‌افزایی با نیروی دریایی سپاه، با برخورداری از آمادگی رزمی و عملیاتی، نقشی تعیین‌کننده در صیانت از امنیت و منافع ملی، حراست از آب‌های سرزمینی و اعمال اقتدار جمهوری اسلامی ایران در دریای عمان ایفا می‌کند. نیروی دریایی ارتش آمادگی دارد در اجرای تدابیر و فرامین فرمانده معظم کل قوا، پاسخی قاطع، موثر و پشیمان‌کننده به هرگونه تهدید و تجاوز دشمن بدهد.

فرمول موفقیت از زبان فرمانده نیروی هوافضا

در پی درخواست یکی از دانشجویان رشته هوا فضا که دفتر یادداشتش را به سردار سید مجید موسوی فرمانده نیروی هوا فضا داد و از ایشان درخواست کرد رهنمودی برای وی بنویسد، سردار که در جمعی مردمی حاضر شده بود، این مطلب را برایش نوشت: رضایت حق درگرو تبعیت از ولایت معصومین (ع) و نائب برحق ایشان در عصر کنونی است.

تکذیب ادعای حمله ایران به کویت توسط سردار شکارچی

سردار ابوالفضل شکارچی، سخنگوی ارشد نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران، در واکنش به ادعاهای اخیر ارتش کویت مبنی بر وقوع حمله نیروهای ایرانی به یکی از مراکز حیاتی این کشور، این ادعا را به‌طور قاطع تکذیب کرد. وی تأکید کرد: هیچ‌گونه عملیات نظامی یا تهاجمی از سوی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران در منطقه صورت نگرفته است. سردار شکارچی با اشاره به پیشینه اقدامات خصمانه و نقش رژیم صهیونیستی و نیروهای آمریکایی در استفاده از عملیات پرچم دروغین و ماجراجویی‌های منطقه‌ای افزود: این اتهامات پوششی برای تداوم شرارت و تلاش برای افزایش ناامنی در منطقه تلقی می‌شود.

دریادار سیاری: سامانه‌های نوین پدافندی آماده پاسخ به دشمن هستند

امیر دریادار حبیب‌الله سیاری رئیس ستاد و معاون هماهنگ‌کننده ارتش با اشاره به جنگ‌های تحمیلی ۱۲ روزه و ۴۰ روزه اظهار کرد: از جنگ‌های ۱۲ روزه و رمضان، درس‌های زیادی آموختیم و یکی از این آموخته‌ها، توجه مضاعف به تقویت پدافند هوایی بود. رئیس ستاد و معاون هماهنگ‌کننده ارتش تصریح کرد: در مدت زمانی که از جنگ‌های تحمیلی اخیر گذشته، با تلاش، همت، جدیت و خلاقیت، تجهیزات جدیدی تولید کردیم که در عرصه دفاع از کشور به کار گرفته شده و آسیب‌های زیادی نیز به دشمن وارد کرده است. دریادار سیاری با اشاره به تولیدات جدید ارتش در حوزه پدافندی و طراحی سامانه‌های نوین گفت: دشمن با سامانه‌های نوین پدافندی ما در عمل روبه‌رو خواهد شد و در صورت تهاجم، تاثیرات آن را خواهد دید.

برخی با بزرگ‌نمایی کلمه «تحریم»، در حال سوءاستفاده هستند

افزایش قیمت نهاده‌های ساختمانی، یکی از عوامل مؤثر در رشد هزینه ساخت‌وساز و افزایش قیمت مسکن است. گزارش‌های مرکز آمار ایران از رشد قابل‌توجه قیمت مصالح و نهاده‌های ساختمانی حکایت دارد. در چنین شرایطی، ضرورت نظارت بر بازار مصالح ساختمانی و مقابله با واسطه‌گری و افزایش غیرمنطقی قیمت‌ها بیش از گذشته احساس می‌شود. عضو کمیسیون عمران مجلس در تشریح وضعیت بازار نهاده‌های ساختمانی گفت: افزایش ۱۰۰ درصدی قیمت نهاده‌های ساختمانی که در گزارش‌های اخیر مرکز آمار منعکس شده است، در شرایطی رخ داده که هم واردات در ایام جنگ نسبت به گذشته افزایش یافته و هم روند تولید داخلی متوقف نشده است. بنابراین، این تورم غیرمتعارف را نمی‌توان صرفاً به تحریم یا شرایط جنگی نسبت داد؛ بلکه این وضعیت بیش از هر چیز نشان‌دهنده سوءاستفاده از شرایط فعلی، جولان دلالان و نبود نظارت صحیح است.

علیرضا نثاری با بیان اینکه بسیاری از مصالح ساختمانی تولید داخل هستند و تحریم‌ها نباید تأثیر مستقیم و صددرصدی بر قیمت آنها داشته باشد، افزود: تولیدکننده داخلی از یارانه‌های آب، برق و گاز بهره‌مند است؛ بنابراین، نه‌تنها توجیهی برای این سطح از تورم وجود ندارد، بلکه انتظار می‌رفت شاهد تثبیت یا حتی کاهش قیمت در برخی اقلام باشیم. اما متأسفانه شاهد اتفاقات دیگری هستیم که نشان‌دهنده بی‌برنامگی وزارت صمت در این حوزه است.

وی تصریح کرد: متأسفانه برخی افراد با بزرگ‌نمایی کلمه «تحریم»، در حال سوءاستفاده از مردم و ایجاد فشارهای مضاعف اقتصادی هستند. وقتی با مفسدان و اخلال‌گران اقتصادی در حوزه‌های مختلف برخورد قاطعی صورت نمی‌گیرد، این افراد با اطمینان از عدم برخورد، به مسیر خود ادامه می‌دهند. نتیجه این است که همه مسئولان مصاحبه می‌کنند و درباره وضعیت بازار سخن می‌گویند، اما در عمل تغییری در شرایط ایجاد نمی‌شود. این نماینده مجلس تأکید کرد: معیار اصلی موفقیت در این حوزه، کاهش واقعی یا تثبیت قیمت‌ها و جلوگیری از سوءاستفاده و دلالی است. دستگاه‌هایی نظیر وزارت صمت، سازمان تعزیرات، دستگاه قضایی و نهادهای امنیتی و اطلاعاتی باید به‌صورت هماهنگ و یکپارچه در این موضوع ورود کنند. نثاری گفت: این یک موضوع بین‌بخشی است و برای پایان دادن به این تورم غیرمنطقی، تمام دستگاه‌های مسئول باید وظایف قانونی خود را در برخورد با متخلفان و مخلان بازار با جدیت اجرا کنند تا فشار بر مردم و فعالان حوزه مسکن کاهش یابد.

موج خبر

ترامپ با دست دوستی آمد، با تعرفه برگشت

دولت آمریکا قصد دارد دور جدیدی از تعرفه‌ها را علیه چین، اتحادیه اروپا و ۱۲ اقتصاد دیگر اعمال کند. این اقدام در شرایطی صورت می‌گیرد که تنها یک هفته از دیدار دونالد ترامپ و شی جین‌پینگ در شهر شنژن چین گذشته است. روزنامه ساوت چاینا مورنینگ پست در این باره نوشت: واشنگتن با وجود توافق‌های تجاری قبلی، همچنان به دنبال حفظ فشار اقتصادی بر شرکای تجاری خود است. براساس این گزارش، ترامپ تلاش می‌کند بدون عبور از سقف تعرفه‌های مورد توافق، ابزارهای تجاری خود را برای وادار کردن رقبا به تغییر سیاست‌های صنعتی و اقتصادی حفظ کند. در چارچوب پیشنهاد جدید تعرفه‌ای، چین با بیشترین فشار مواجه است. تعرفه واردات از این کشور ۲۰ درصد افزایش خواهد یافت؛ نرخی که علاوه بر عوارض قبلی اعمال می‌شود. با این حال، اگر مذاکرات تجاری میان دو کشور به شکست بینجامد یا پکن به تعهدات خود عمل نکند، این رقم می‌تواند به ۴۰ درصد افزایش یابد. برای اتحادیه اروپا، ژاپن، کره جنوبی، تایوان و سوئیس نیز افزایش ۱۵ درصدی تعرفه‌ها در نظر گرفته شده است. نرخ پیشنهادی برای برخی اقتصادهای دیگر، از جمله اندونزی و مالزی، به ۱۸ درصد می‌رسد. همچنین هند در صورت نهایی نشدن توافق تجاری با واشنگتن ممکن است با تعرفه ۲۵ درصدی روبه‌رو شود. برای ویتنام نیز در صورت نهایی شدن توافق، نرخ ۲۰ درصدی مطرح شده است.

چین و اتحادیه اروپا هشدار داده‌اند که در صورت عبور آمریکا از چارچوب توافق‌های تجاری موجود، اقدامات متقابل را در دستور کار قرار خواهند داد. چین این اقدام را نوعی مانور سیاسی توصیف کرده است. گو جیاکون، سخنگوی وزارت امور خارجه چین، اعلام کرد: دو کشور باید برای حفظ آتش‌بس تجاری همکاری کنند و از افزایش تنش‌های اقتصادی بپرهیزند. در اروپا نیز مقام‌های تجاری نسبت به افزایش تعرفه‌ها هشدار داده‌اند. براساس جزئیات اعلام‌شده از سوی دفتر نماینده تجاری آمریکا، تعرفه واردات از اتحادیه اروپا ۱۵ درصد خواهد بود، اما این رقم ممکن است به ۲۰ درصد افزایش یابد. برزیل نیز اقدام یک جانبه آمریکا را در شرایطی که مذاکرات دوجانبه همچنان ادامه دارد، غیرقابل قبول دانسته و تأکید کرده است که تسلیم تهدیدهای تجاری نخواهد شد. کشورهایی مانند ژاپن و سنگاپور فعلاً ترجیح می‌دهند از مسیر مذاکره برای کاهش فشار تعرفه‌ای استفاده کنند. این رویکرد نشان می‌دهد که دولت ترامپ توانسته است میان شرکای تجاری خود نوعی رقابت برای دستیابی به توافق ایجاد کند. او به دنبال نمایش قدرت آمریکا و وادار کردن رقبا به پذیرش خواسته‌های خود است.

«نوبنیاد» پس از ۵ برابر شدن نرخ ارز دولت پزشکیان گزارش می‌دهد؛

آقای همتی! مسئولیت دلار ۲۹۲ هزار تومانی را بپذیرید

بازار ارز در هفته گذشته مانند چند ماه گذشته بار دیگر با جهشی قابل توجه مواجه شد و نرخ دلار حدود ۲۶ هزار تومان افزایش یافت؛ اتفاقی که پس از چند روز سکوت، رئیس کل بانک مرکزی را به انتشار یادداشتی خطاب به مردم واداشت. عبدالناصر همتی در این یادداشت، بخش مهمی از افزایش نرخ ارز را به تحریم، محاصره نظامی، کاهش درآمدهای نفتی و دشواری انتقال منابع ارزی نسبت داده و از آمادگی بانک مرکزی برای مداخله در بازار سخن گفت. اما رئیس کل بانک مرکزی دولت مسعود پزشکیان مانند همیشه به نقش، تصمیمات ارزی دولت و پیامدهای حذف ارز ترجیحی بر انتظارات بازار اشاره‌ای نکرد و برنامه‌ای ارائه نداد.

نیما سهیلی
روزنامه‌نگار

دلار تاخت، همتی وعده داد

بازار ارز هفته گذشته نوسان زیادی داشت و نرخ دلار این هفته بیش ۲۵ هزار تومان جهش کرد. در چنین شرایطی، عبدالناصر همتی، رئیس کل بانک مرکزی و دولتمردان سکوت اختیار کردند تا اینکه همتی، دیروز (جمعه ششم) یادداشت خطاب به مردم، منتشر کرد. او نوشت: «کاهش درآمدهای نفتی و دشواری انتقال منابع ارزی را انکار نمی‌کنیم. سیاست‌گذاری مسئولانه نیاز پذیرش همین واقعیت‌ها آغاز می‌شود. تردیدی نیست که جنگ، تحریم و محدودیت‌های تجاری بر عرضه ارز و هزینه مبادلات خارجی اثر می‌گذارند، اما این عوامل تمام ماجرا نیستند. اتفاقاً بررسی روند تصمیمات ارزی دولت چهاردهم نشان می‌دهد بخشی از فشارهای وارد شده به بازار، با سیاست‌های داخلی و نحوه اجرای آنها ارتباط دارد.» همتی در این یادداشت چند واقعیت اقتصادی را می‌پذیرد، اما توضیح نمی‌دهد سیاست‌های ارزی دولت در ماه‌های گذشته چه سهمی در افزایش نرخ ارز و تشدید انتظارات تورمی داشته است. حذف ارز ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومانی و تغییر سازوکار تخصیص ارز در نیمه دی‌ماه ۱۴۰۴، از جمله تصمیمات مهم ارزی دولت بود که آثار آن بر هزینه واردات، قیمت تمام‌شده کالاها و انتظارات بازار باید به‌صورت شفاف بررسی شود. همچنین تغییر سازوکار تالارهای ارزی و افزایش نرخ تأمین ارز، تصمیماتی نبودند که بتوان تمام آثار آنها را به تحریم و فشار خارجی نسبت داد. همتی در یادداشت خود حتی یک بار به این تصمیمات و نتایج آنها اشاره نمی‌کند. این در حالی است که سیاست‌گذار پولی نمی‌تواند صرفاً از محدودیت منابع ارزی سخن بگوید، اما درباره آثار تصمیمات خود بر قیمت ارز و قدرت خرید مردم سکوت کند.

برای بررسی عملکرد همتی باید به ۱۰ دی‌ماه ۱۴۰۴ بازگشت؛ روزی که او پس از بازگشت به ساختمان میرداماد، در نخستین اظهارات خود وعده داد بازار ارز را به ثبات برساند. اما تنها پنج روز پس از این وعده، سیاست ارزی یا همان جراحی ارزی نیمه دی‌ماه اجرا شد. رئیس کل بانک مرکزی در آن روز گفت: «به مردم قول می‌دهم ثبات اقتصادی را فراهم کنیم؛ کنترل تورم وظیفه ماست و دلیل اصلی تورم نیز کسری بودجه است که باید کنترل شود. در برنامه داریم رانت ارز چندنرخی را به تدریج جمع کنیم که خود یکی از دلایل ناترازی است. به مردم قول می‌دهم بازار ارز به ثبات برسد.» همتی در یادداشت دیروز خود به ضرورت انضباط بودجه‌ای و کنترل رشد نقدینگی اشاره کرده است، اما این موارد همان مسائلی هستند که او در نخستین روز مسئولیت خود نیز بر آنها تأکید داشت که نشان می‌دهد تکرار این گزاره‌ها بدون ارائه گزارش عملکرد، نمی‌تواند پاسخگوی نگرانی مردم باشد.

آقای همتی! مداخله کجاست؟

همتی نوشت: «ذخایر کافی اسکناس ارزی در اختیار داریم و برای مداخله مؤثر در بازار آماده‌ایم. اقتدار بانک مرکزی به معنای مصرف بی‌محابای ذخایر نیست؛ به معنای استفاده به موقع، هدفمند و مؤثر از منابع و ابزارهای در اختیار است.» اما تجربه ماه‌های گذشته نشان می‌دهد که اعلام آمادگی برای مداخله، به‌تنهایی بازار را آرام نمی‌کند. نمونه آن طرح فروش ارز با کارت ملی است که از ۱۱ مهرماه ۱۴۰۵ با سقف ۱۰ هزار دلار برای هر فرد بالای ۱۸ سال آغاز شد. همتی در همان زمان از برنامه عرضه و مداخله ارزی تا سقف ۲ میلیارد دلار خبر داد. با وجود اجرای این سیاست، بازار ارز تا هفته منتهی به ۵ آذرماه بار دیگر افزایش قابل توجهی را تجربه کرد. این روند نشان می‌دهد فروش ارز با کارت ملی و تزریق مقطعی اسکناس، به‌تنهایی قادر به تغییر انتظارات بازار نیست. رئیس کل بانک مرکزی نمی‌تواند از یک سو بر برخورداری از ذخایر کافی تأکید کند و از سوی دیگر، بدون ارائه برنامه عملیاتی، صرفاً از مردم بخواهد به توانایی بانک مرکزی اعتماد کنند.

همتی از «مداخله مؤثر در بازار» سخن گفت، اما مسئله اینجاست که مداخله بانک مرکزی دقیقاً در چه زمانی و با چه هدفی قرار است انجام شود؟ وقتی نرخ ارز در پی سیاست‌های ارزی دولت و تشدید انتظارات تورمی روند صعودی به خود گرفته و ارزش پول ملی به‌طور مستمر کاهش می‌یابد، مداخله چه معنایی دارد. اگر بانک مرکزی منابع کافی برای مدیریت بازار در اختیار دارد، چرا پیش از جهش نرخ ارز از ابزارهای خود برای جلوگیری از التهاب استفاده نکرده؟ مداخله ارزی زمانی معنا پیدا می‌کند که به مهار نوسانات، جلوگیری از شکل‌گیری شوک‌های قیمتی و بازگرداندن ثبات به بازار منجر شود، نه اینکه پس از افزایش نرخ ارز، صرفاً به عنوان یک وعده در یادداشت رئیس کل بانک مرکزی تکرار شود.

همتی، می‌نویسد: «ثبات اقتصادی، حاصل عملکرد هماهنگ مجموعه سیاست‌گذاری کشور است. هیچ نهاد و دستگاهی نباید هزینه تصمیم‌های خود را به بانک مرکزی و در نهایت به قدرت خرید مردم منتقل کند.» این جمله نشان می‌دهد هماهنگی دستگاه‌های اقتصادی در دولت وجود ندارد. بدون تردید، مهار تورم و ثبات اقتصادی به هماهنگی سیاست‌های پولی، مالی و تجاری نیاز دارد، اما این موضوع نباید به ابزاری برای کاهش مسئولیت رئیس کل بانک مرکزی تبدیل شود. بانک مرکزی یکی از مهم‌ترین نهادهای مسئول در مدیریت بازار ارز، سیاست پولی، کنترل نقدینگی و مهار تورم است. بنابراین، نمی‌توان از مسئولیت سایر دستگاه‌ها سخن گفت، اما درباره عملکرد مستقیم بانک مرکزی در این حوزه‌ها توضیح نداد. همتی تاکید کرد: «نادیده گرفتن این واقعیت‌ها، تحلیل اقتصادی نیست؛ همان‌گونه که نسبت دادن همه مشکلات به تحریم، جایگزین اصلاح سیاست‌های داخلی نمی‌شود.» او باز هم تجریم را عامل معرفی کرد اما در مورد نقش خودش هیچ سخنی نمی‌گوید؛ اینکه تصمیمات او چقدر توانسته اثر تحریم را خنثی کند و چه برنامه‌ای برای ادامه راه دارد. در واقع، این یادداشت بیش از آنکه نقشه راه بانک مرکزی برای بازگرداندن ثبات به بازار ارز باشد، بهانه‌جویی در برابر انتقادهاست که حتی نمی‌توان نام آن را دفاعیه گذاشت. مردم انتظار دارند بدانند چرا ارزش پول ملی کاهش پیدا کرده، چرا سیاست‌های ارزی دولت نتوانسته ثبات ایجاد کند و چه برنامه‌ای برای متوقف کردن روند افزایش قیمت‌ها وجود دارد.

نوبنیاد از مسیرهای چندگانه برای شکست محاصره گزارش می‌دهد

فرصت تبدیل تهدید به مزیت تجاری

محاصره دریایی و تلاش دولت دونالد ترامپ برای ایجاد اختلال در مسیرهای سنتی تجارت خارجی کشورمان، بار دیگر اهمیت تنوع‌بخشی به مسیرهای تجاری و استفاده از ظرفیت‌های مغفول‌مانده حمل‌ونقل کشور را نشان داد. در شرایطی که بخشی از تجارت تحت تأثیر محاصره دریایی قرار گرفته، بنادر شمالی، مسیرهای زمینی و ریلی و همکاری لجستیکی با کشورهای همسایه به‌عنوان گزینه‌های جایگزین مورد توجه قرار گرفته و فعال شده‌اند.

هادی مولایی
روزنامه‌نگار

طرح «دروازه آهنین» که با هدف محدودسازی مسیرهای زمینی و تجاری کشورمان مطرح شده، نشان می‌دهد آمریکا قصد دارد دامنه فشارها را به ارتباطات زمینی و ریلی ایران با همسایگان گسترش دهد. در چنین شرایطی، موقعیت جغرافیایی ایران و برخورداری از مرزهای گسترده زمینی و دسترسی به آب‌های شمال و جنوب، یک ظرفیت راهبردی برای حفظ جریان تجارت خارجی است؛ ظرفیتی که استفاده مؤثر از آن مستلزم برنامه‌ریزی، سرمایه‌گذاری و هماهنگی است. تحولات اخیر در مرزهای ایران و عراق از افزایش محدودیت‌ها و بسته شدن برخی گذرگاه‌های تجاری با این کشور حکایت دارد. فؤاد حسین، وزیر امور خارجه عراق، ۱۶ آبان گفت: آمریکا رسماً از بغداد خواسته است تمام گذرگاه‌های مرزی با ایران، به جز دو گذرگاه، مسدود شود؛ درخواستی که به گفته وی اجرای آن دشوار است و می‌تواند به اقتصاد عراق آسیب بزند. در این میان، کریدور شمال-جنوب و مسیرهای شرق-غرب اهمیت ویژه‌ای دارند. تکمیل حلقه‌های مفقوده این کریدورها، از جمله راه‌آهن رشت آستارا، چابهار-زاهدان و مرند-چشمه ثریا، می‌تواند امکان انتقال کالا از مسیرهای متنوع‌تری را فراهم کند و از تمرکز مبادلات در چند گلوگاه محدود بکاهد. این در حالی است که واردات از مرزهای دریایی شمال کشور در نیمه نخست سال ۷۶ درصد و از مرزهای جاده‌ای ۴۱ درصد و صادرات از مسیر ریلی ۵۳ درصد افزایش یافته است.

حلقه مفقوده کریدور شمال ـ جنوب در انتظار قرارداد

اتصال ریلی رشت به آستارا یکی از مهم‌ترین پروژه‌های زیرساختی کشور برای تکمیل کریدور شمال-جنوب است. این مسیر ۱۶۲ کیلومتری قرار است شبکه ریلی ایران را به جمهوری آذربایجان، روسیه و کشورهای شمالی متصل کند. با این حال، محمد پردل‌نژاد، مدیر حوزه طرح‌های شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل‌ونقل اعلام کرده بود مذاکرات با شرکت کاسپین سرویسز، طرف معرفی‌شده از سوی دولت روسیه، درباره نحوه مشارکت، سرمایه‌گذاری و تقسیم مسئولیت‌ها ادامه دارد، اما قرارداد نهایی هنوز به امضا نرسیده است. اهمیت این خط ریلی زمانی بیشتر می‌شود که عملکرد پایانه آستارا، با وجود رشد ۵۰ درصدی، همچنان با ظرفیت ۱۵ میلیون تنی آن فاصله دارد. حتی با اعمال تخفیف ۵۰ درصدی نیز انتقال برخی محموله‌ها از آستارا به رشت وارد پیل با مشکل مواجه شده است. این اتفاق نشان می‌دهد توسعه زیرساخت‌های ریلی تنها به احداث خطوط محدود نمی‌شود و اتصال پایانه‌ها، کاهش هزینه جابه‌جایی، تسهیل تشریفات گمرکی و ایجاد هماهنگی میان شیوه‌های مختلف حمل‌ونقل نیز باید همزمان دنبال شود.

توسعه مسیرهای ریلی برای کاهش وابستگی

در جنوب کشور نیز راه‌آهن ایرانشهر-چابهار می‌تواند نقش مهمی در توسعه مسیرهای جایگزین ایفا کند. براساس اعلام شرکت راه‌آهن، بهره‌برداری آزمایشی از این مسیر تا پایان امسال و بهره‌برداری رسمی آن تا پایان سال ۱۴۰۶ هدف‌گذاری شده است. اتصال ریلی چابهار به شبکه سراسری، علاوه بر تقویت ظرفیت‌های بندری جنوب شرق، امکان ارتباط بهتر با کشورهای همسایه و مسیرهای ترانزیتی منطقه را فراهم می‌کند. در کریدور شرق-غرب نیز پروژه مرند-چشمه ثریا در مرحله تعیین سرمایه‌گذار و آغاز اجرا قرار دارد. تکمیل این مسیر می‌تواند ارتباط ریلی ایران با شبکه حمل‌ونقل کشورهای همسایه در غرب و شمال غرب را تقویت کند. در واقع، هرچه شبکه ریلی کشور از تنوع بیشتری برخوردار باشد، امکان انتقال بار در شرایط محدودیت یک مسیر خاص افزایش می‌یابد. از این رو، تکمیل پروژه‌های نیمه‌تمام ریلی باید در اولویت برنامه‌های زیرساختی دولت قرار گیرد.

مسیر جایگزین امارات

در کنار توسعه مسیرهای داخلی، استفاده از ظرفیت بنادر کشورهای همسایه نیز می‌تواند بخشی از محدودیت‌های ایجادشده در تجارت خارجی را جبران کند. بندر کراچی و بندر قاسم پاکستان از جمله گزینه‌هایی هستند که در ماه‌های اخیر برای انتقال کالاهای ایرانی مورد توجه قرار گرفته‌اند. مسعود پل‌مه، دبیر انجمن کشتیرانی و خدمات وابسته ایران در این باره گفت: یکی از این مشکلات، تخلیه کالاها در بنادر پاکستان بود. ما مناسبات تجاری گسترده و سازوکارهای حمل متداولی با پاکستان نداشتیم و بخش مهمی از زیرساخت‌های ارتباط لجستیکی ما در منطقه بر محور بندر جبل علی شکل گرفته بود. در شرایط جدید نیز امکان تبادل تجاری مستقیم از طریق این بندر با محدودیت مواجه شد. برای مدیریت این وضعیت، چند سفر و مذاکره با مدیران دولتی و بخش خصوصی پاکستان انجام دادیم. هدف اصلی این مذاکرات، جلوگیری از رسوب کانتینرهایی بود که در بندر کراچی و بندر قاسم تخلیه شده بودند. وی افزود: خوشبختانه توانستیم بخش قابل توجهی از کالاهای موجود را به کشور انتقال دهیم. در کنار آن، امکان مدیریت جریان صادراتی نیز فراهم شد. پل‌مه تصریح کرد: با این حال، امکان انتقال کالا از طریق کشورهای ثالث نیز وجود داشته و توانسته‌ایم از این ظرفیت استفاده کنیم. دبیر انجمن کشتیرانی گفت: تلاش کردیم حداقل‌های مورد نیاز برای استمرار صادرات و واردات کشور را مدیریت کنیم. این اقدامات از طریق ترانشیپ، ترانزیت و سایر روش‌های قابل استفاده در فعالیت‌های بین‌المللی انجام شد و همچنان ادامه دارد. پل‌مه در ارزیابی توان کشورمان برای مقابله با محدودیت‌های تجاری آمریکا اظهار کرد: در حوزه جاده و ریل، شرایط متفاوت است. آمریکا برای اینکه بتواند محدودیت مؤثری بر تجارت زمینی ایران اعمال کند، ناچار است با همکاری کشورهای همسایه و از طریق اعمال فشار و زور بر حاکمیت و سیاست‌های آنها، خواسته خود را تحمیل کند. این موضوع به مراتب پیچیده‌تر است؛ زیرا انتقال کالا از مسیرهای زمینی و ریلی به همکاری کشورهای همسایه وابسته است و این کشورها نیز در مناسبات اقتصادی خود با ایران منافعی دارند. وی ادامه داد: بخشی از ظرفیت کانتینری را که در آبراه جنوب از دست داده‌ایم، به مسیرهای ریلی، جاده‌ای و آبراه شمالی، یعنی دریای کاسپین، منتقل کرده‌ایم؛ بنابراین باید از تمام شیوه‌های لجستیکی که قابلیت انتقال کالا را برای ما فراهم می‌کنند، استفاده کنیم و ظرفیت ارتباط با کشورهای مختلف را افزایش دهیم. پل‌مه گفت: وقتی کشورهای همسایه از طریق ارتباطات لجستیکی و تجاری با ایران درآمد کسب می‌کنند، بخش خصوصی و دولتی آنها نیز انگیزه بیشتری برای استمرار و گسترش این تعاملات پیدا خواهد کرد. البته سیاست‌های خصمانه آمریکا همچنان می‌تواند بازدارنده باشد، اما این محدودیت‌ها الزاماً به شکل یک انسداد صددرصدی و دائمی عمل نخواهد کرد. ما باید برای مدیریت این وضعیت، ظرفیت‌های جایگزین را توسعه دهیم.

فرصت تبدیل تهدید به مزیت تجاری

با توجه به شرایط، مقابله مؤثر با محدودیت‌های تجاری آمریکا نیازمند مجموعه‌ای از اقدامات هماهنگ در حوزه‌های اجرایی، زیرساختی و دیپلماسی اقتصادی است. نخستین اقدام، ایجاد مدیریت واحد در پایانه‌های مرزی و حذف موازی‌کاری دستگاه‌های مستقر در گمرکات است. تعدد مجوزها، تشریفات طولانی و ناهماهنگی میان دستگاه‌های مسئول می‌تواند حتی در شرایطی که مسیر جایگزین وجود دارد، مانع انتقال به موقع کالا شود. دومین ضرورت، تقویت دیپلماسی اقتصادی با کشورهای همسایه است و توافق‌های دوجانبه باید با جدیت دنبال شود. سومین اقدام، حمایت از سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در حوزه حمل‌ونقل ولجستیک است. دولت باید با کاهش هزینه‌های بندری، ارائه تسهیلات هدفمند و تضمین استمرار مقررات، زمینه حضور بیشتر شرکت‌های داخلی را فراهم کند. همچنین تکمیل پروژه‌های ریلی نیمه‌تمام، توسعه ظرفیت بنادر شمالی، افزایش تجهیزات تخلیه و بارگیری و اتصال بنادر به شبکه ریلی باید در اولویت قرار گیرد. آنچه از مجموعه اقدامات انجام‌شده و دیدگاه فعالان اقتصادی و مسئولان برمی‌آید، این است که جغرافیای ایران امکان استفاده از مسیرهای متنوعی را برای تجارت خارجی فراهم کرده که می‌توانند در شرایط محدودیت به پشتوانه اقتصاد کشور تبدیل شوند.

ضرورت یکپارچه‌سازی مدیریت مرزها برای شکست محاصره

مریم عبداللهی، عضو کمیسیون عمران مجلس می‌گوید: در شرایطی که دشمنان در حال تلاش برای ایجاد محاصره‌های مختلف (دریایی، زمینی و هوایی) علیه کشور هستند، شکست این محاصره‌ها و افزایش تاب‌آوری اقتصادی، از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است و باید با تمام توان در این مسیر گام برداشت. ترانزیت کالا و فعال‌سازی حداکثری مرزهای کشور، شریان حیاتی اقتصاد است و توسعه همه‌جانبه آن می‌تواند تمامی توطئه‌ها را خنثی کند. برای رسیدن به این هدف، رفع مشکلات موجود و تحقق مدیریت واحد در پایانه‌های مرزی یک ضرورت انکارناپذیر است تا از موازی‌کاری‌ها و بروکراسی‌های فرسایشی جلوگیری شود. هماهنگی میان تمامی دستگاه‌های متولی و ایجاد هماهنگی و یکپارچگی در حکمرانی مرزی، کلید طلایی عبور از چالش‌ها و تسریع در روند ترانزیت کشور است.

نبض اقتصاد

سرنوشت مبهم ۹۵۰۰ خودروی ایران‌خودرو

ماجرای فروش ۱۰ هزار خودروی ایران‌خودرو از طریق مجموعه نمایشگاهی و فروش خودرو، از ۱۳ آبان با قیمت ۲۰۰ میلیون تومان کمتر از نرخ بازار آغاز شد؛ اقدامی که سرانجام با ورود دادستانی تهران متوقف شد. محل نگهداری خودروها پلمب و در ادامه، قرارداد فروش میان ایران‌خودرو و مجموعه نمایشگاهی اقاله و فسخ شد. اکنون با گذشت بیش از دو هفته از آغاز این ماجرا، در حالی که قرارداد فروش خودروها فسخ شده و محل نگهداری آنها نیز به دستور مقام قضایی پلمب شده است، سرنوشت حدود ۹۵۰۰ دستگاه خودرو همچنان در هاله‌ای از ابهام قرار دارد.

فارس نوشت: از مجموع این خودروها حدود ۵۰۰ دستگاه به فروش رسیده و پس از شماره‌گذاری تحویل خریداران شده یا می‌شود اما با ورود دادستانی تهران و اعلام مغایرت در روند عرضه، فروش بقیه خودروها متوقف شد. با این حال، هنوز درباره نحوه ۹۵۰۰ خودروی دیگر تصمیمی اعلام نشده است. پرسش اصلی اکنون این است که این خودروها تا چه زمانی در محل پلمب‌شده و در وضعیت بلاتکلیفی باقی می‌مانند و پس از تعیین تکلیف قضایی، چگونه و از چه مسیری به شبکه توزیع بازمی‌گردند؟ آیا خودروهای باقی‌مانده با رعایت ضوابط و مجوزهای لازم در روال معمول فروش عرضه خواهند شد یا برای آن‌ها تصمیم دیگری گرفته می‌شود؟ وزارت صنعت، معدن و تجارت نیز صراحتا اعلام کرد که عرضه این خودروها بدون طی فرآیندهای قانونی انجام شده است. عزت‌الله زارعی، سخنگوی این وزارتخانه، گفت: خودروسازان برای عرضه محصولات خود باید ضوابط قانونی را رعایت و مجوزهای لازم را از سازمان حمایت دریافت کنند. به گفته وی، روش به‌کاررفته در عرضه ۱۰ هزار دستگاه خودرو در نمایشگاه با فرآیندهای قانونی فروش خودرو مطابقت نداشته است. ایران‌خودرو برای توجیه این اقدام خود به مصوبه کمیته خودرو استناد کرده و مدعی شد که مجوز واگذاری خودروها را داشته است. با این حال، متن مصوبه مجوز صریحی برای فروش خارج از شبکه رسمی یا عرضه خودرو با سازوکاری متفاوت از ضوابط قانونی صادر نکرده است. درخواست ایران‌خودرو ۷ تیر ۱۴۰۵ و با موضوع تسویه بخشی از مطالبات قطعه‌سازان از طریق تخصیص خودروهای تولیدی با قیمت کارشناسی یا توافقی، در کمیته خودرو بررسی شد. براساس مصوبه این کمیته، تصمیم‌گیری درباره این موضوع و موارد مشابه به هیئت مدیره ایران‌خودرو واگذار شد تا این هیئت در چارچوب قوانین و مقررات مرتبط و با مسئولیت خود درباره نحوه اجرای آن تصمیم‌گیری کند. در این مصوبه تأکید شده است که تصمیمات اتخاذشده باید به پایداری و رشد تولید منجر شود و نباید برای مشتریان محصولات مورد نظر تعهد معوق ایجاد کند یا خللی در عرضه مستمر خودرو با هدف تنظیم بازار به وجود آورد. همچنین مقرر شد ایران‌خودرو گزارش‌های فصلی از عملکرد و تعهدات جاری و معوق خود، با اشاره به عمق تعهدات شرکت، به کمیته خودرو ارائه کند. بررسی متن مصوبه نشان می‌دهد که اگرچه اختیار تصمیم‌گیری درباره تخصیص خودرو برای تسویه مطالبات قطعه‌سازان به هیأت مدیره ایران‌خودرو واگذار شده، اما این اختیار مشروط به رعایت قوانین و مقررات مرتبط است. در این مصوبه، مجوز صریحی برای عرضه خودرو خارج از شبکه رسمی توزیع یا فروش بدون طی مراحل و فرآیندهای قانونی پیش‌بینی نشده است.

شورای رقابت نیز پس از بررسی موضوع و استماع دفاعیات خودروسازان در جلسه‌ای، تخطی از دستورالعمل‌های این شورا را محرز دانسته است. در چنین شرایطی، انتظار می‌رود دستگاه قضایی با سرعت بیشتری ابعاد این پرونده را بررسی کند و پس از رسیدگی به مستندات و دفاعیات طرف‌های درگیر، رأی و نظر نهایی خود را صادر و به صورت شفاف به اطلاع عموم برساند. مردم حق دارند بدانند چه کسی مسئول این تصمیم بوده، آیا مقررات نقض شده و سرانجام خودروهای باقی‌مانده از چه مسیری به دست مصرف‌کنندگان خواهند رسید.

یادداشت

علی‌الطاهر هنوز زیر آتش

محسن پوردادفر
روزنامه‌نگار

درحالی‌که تحولات بزرگ منطقه‌ای، توجه رسانه‌ها را از جنوب لبنان منحرف کرده، ارتش رژیم صهیونیستی همچنان به بمباران مناطق مختلف این کشور و تخریب خانه‌های مردم ادامه می‌دهد. از انفجار منازل مسکونی در روستای زوطر تا گلوله‌باران مجدد ارتفاعات راهبردی علی‌الطاهر، گزارش‌های میدانی نشان می‌دهد که ادعاهای پرطمطراق نتانیاهو درباره نابودی کامل زیرساخت‌های مقاومت و تثبیت کنترل بر جنوب لبنان، پایان درگیری‌ها را به همراه نداشته است.

نتانیاهو، نخست‌وزیر جنایتکار رژیم صهیونیستی، در سپتامبر گذشته با انتشار ویدئویی، مدعی نابودی کامل زیرساخت‌های حزب‌الله در ارتفاعات علی‌الطاهر شد. وی به همراه یسرائیل کاتز، وزیر جنگ این رژیم، اعلام کرد که ارتش اسرائیل کنترل عملیاتی این منطقه را به دست گرفته و شبکه تونل‌های مقاومت را نابود کرده است.

تبلیغات گسترده‌ای نیز پیرامون این عملیات شکل گرفت؛ تا جایی که مقامات اسرائیلی مدعی شدند با تصرف علی‌الطاهر، کنترل منطقه امنیتی مورد نظر خود در جنوب لبنان را تکمیل کرده‌اند. اما اکنون، نزدیک به سه ماه پس از آن ادعاها، همان ارتفاعات همچنان هدف حملات ارتش اسرائیل قرار می‌گیرند. روزنامه لبنانی لوریان لژور از حملات هوایی اسرائیل به اطراف ارتفاعات علی‌الطاهر خبر داد. خبرگزاری آناتولی نیز گزارش کرد که توپخانه اسرائیل بار دیگر اطراف این ارتفاعات را هدف قرار داده است.

ایهاب حماده، نماینده حزب‌الله در پارلمان لبنان، پیش‌تر عملیات علی‌الطاهر را اقدامی تبلیغاتی برای تقویت موقعیت انتخاباتی نتانیاهو توصیف کرده بود. اکنون استمرار حملات، بار دیگر این ارزیابی را در کانون توجه قرار داده است. اما آنچه در روستای زوطر شرقیه در منطقه نبطیه رخ می‌دهد، وجه دیگری از عملیات اسرائیل در جنوب لبنان است.

روزنامه لبنانی النهار با انتشار تصاویر و فیلم‌هایی گزارش داد که نظامیان اسرائیلی وارد خانه‌های مردم شده، آنها را بمب‌گذاری کرده و منفجر می‌کنند. آن‌هم مقابل چشم ساکنانی که از روستای مجاور، نابودی خانه‌ها و دارایی‌های خود را تماشا می‌کنند.

براساس این گزارش، حدود ۷۵ نفر از ساکنان منطقه شاهد انفجار ساختمان‌های مسکونی بودند. نیروهای اسرائیلی همچنان در بخش‌هایی از زوطر شرقیه حضور دارند و تخریب منازل ادامه یافته است.

این تصاویر، پرسش دیگری را پیش می‌کشد: اگر هدف عملیات اسرائیل صرفاً برچیدن زیرساخت‌های نظامی است، تخریب گسترده خانه‌ها و اموال غیرنظامیان با چه توجیهی صورت می‌گیرد؟

تداوم این حملات در شرایطی است که توافق‌های توقف درگیری و خروج نیروهای اسرائیلی تاکنون نتوانسته‌اند امنیت پایدار را به جنوب لبنان بازگردانند. کندیس آردیل، سخنگوی نیروهای حافظ صلح سازمان ملل در لبنان، تأکید کرد که با وجود کاهش نسبی شدت خشونت‌ها، نقض روزانه توافق‌ها عمدتاً از سوی نیروهای اسرائیلی ادامه دارد. نیروهایی که همچنان مشغول عملیات نظامی، تخریب ساختمان‌ها، حملات هوایی و گلوله‌باران هستند.

تاریخ جنوب لبنان تجربه مهمی را ثبت کرده است. رژیم صهیونیستی در سال ۲۰۰۰، پس از سال‌ها اشغال و مواجهه با مقاومت مسلحانه و فشارهای سیاسی و امنیتی، نیروهای خود را از بخش عمده جنوب لبنان خارج کرد. اکنون تداوم عملیات نظامی و تخریب مناطق مسکونی می‌تواند بار دیگر زمینه گسترش حمایت از مقاومت و افزایش احتمال رویارویی نظامی را فراهم کند. وضعیتی که یادآور تجربه تاریخی اشغال و عقب‌نشینی اسرائیل از لبنان خواهد بود.

واقعیت آن است که تا زمانی که بمباران و اشغال ادامه داشته باشد، تبلیغات نتانیاهو درباره پیروزی نهایی نمی‌تواند جایگزین واقعیت‌های میدان شود. نه انفجار تونل‌ها به معنای پایان مقاومت است و نه انتشار چند ویدئوی تبلیغاتی می‌تواند امنیت را به مرزهای شمالی اسرائیل بازگرداند.

بین الملل

حمایت جانشین احتمالی مکرون از ایران و فلسطین

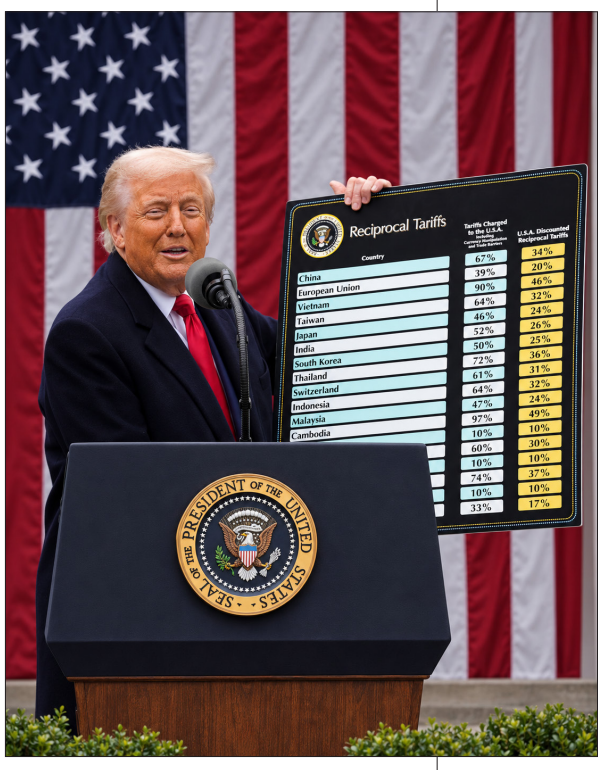
ژان‌لوک ملانشون، رهبر جریان چپ‌گرای «فرانسه تسلیم‌ناپذیر» (LFI) و از چهره‌های مطرح انتخابات ریاست‌جمهوری آینده فرانسه، با انتقاد از حملات آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه ایران، بر حق دفاع مشروع تهران تأکید کرد.

ملانشون در مواضع خود درباره تحولات خاورمیانه، حمله به ایران را مغایر اصول حقوق بین‌الملل دانسته و از حق کشورها برای دفاع از حاکمیت ملی، مردم و منابع خود حمایت کرده است.

در اظهاراتی که به وی نسبت داده شده، آمده است: «ایران پس از آنکه هدف تجاوزی آشکار قرار گرفت، در حال اعمال حق مشروع خود برای دفاع از حاکمیت ملی، مردم و منابعش است.»

این سیاستمدار فرانسوی همچنین از اقدامات جریان متبوع خود برای افزایش فشار بر دولت بنیامین نتانیاهو خبر داده است. بر اساس مواضع اعلام‌شده حزب فرانسه تسلیم‌ناپذیر، این جریان خواستار توقف روابط تجاری و تعلیق توافق همکاری اتحادیه اروپا با اسرائیل و اعمال تحریم علیه دولت نتانیاهو است.

ملانشون که از منتقدان سیاست‌های واشنگتن و تل‌آویو در خاورمیانه به شمار می‌رود، پیش‌تر نیز از رویکرد دولت فرانسه در قبال جنگ غزه انتقاد کرده و خواستار اتخاذ مواضع مستقل‌تر از سوی پاریس شده بود.

دولت ترامپ دور تازه‌ای از تعرفه‌های تجاری علیه ۱۴ شریک بزرگ اقتصادی از جمله چین و اتحادیه اروپا را پیشنهاد کرد

بازگشت به جنگ اقتصادی هم‌زمان با افزایش بدهی آمریکا

دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، در حالی شمشیر تعرفه را علیه چین و اروپا از رو بسته که کاخ سفید زیر فشار هزینه‌های سنگین جنگ ایران، گرانی سوخت، بدهی تاریخی و سقوط محبوبیت رئیس‌جمهور قرار دارد. واشنگتن پس از ناکامی در دستیابی به پایان سریع جنگ و دستاوردی در برابر پکن و مسکو، اکنون می‌کوشد با مالیات بر واردات، هم درآمد تازه‌ای برای خزانه دست‌وپا کند و هم تصویر اقتدار خود را ترمیم کند اما سابقه محدودیت صادرات مواد معدنی چین نشان می‌دهد این قمار تجاری می‌تواند به بحرانی تازه تبدیل شود.

احسان میرباقری
روزنامه‌نگار

دولت ترامپ دور تازه‌ای از تعرفه‌های تجاری علیه ۱۴ شریک بزرگ اقتصادی آمریکا، از جمله چین و اتحادیه اروپا را پیشنهاد کرد. اقدامی که به گزارش رویترز، پس از شکست جمهوری‌خواهان در انتخابات میان‌دوره‌ای کنگره صورت گرفته است.

براساس طرح جدید، تعرفه واردات از چین می‌تواند به ۲۰ درصد برسد و در صورت شکست مذاکرات تجاری، تا ۴۰ درصد افزایش یابد. برای اتحادیه اروپا نیز سقف ۱۵ درصدی مطرح شده است. البته این تعرفه‌ها هنوز اجرایی نشده‌اند و قرار است پس از جلسه استماع ۲۵ ژانویه بررسی شوند.

کاخ سفید مدعی است هدف این اقدام، مقابله با مازاد ظرفیت تولید کشورهای خارجی و حمایت از صنایع آمریکاست اما پرسش اساسی آن است که ترامپ چرا درست در یکی از دشوارترین مقاطع اقتصادی و سیاسی ریاست‌جمهوری خود، بار دیگر به سیاستی بازگشته که پیش‌تر هزینه‌های قابل توجهی برای اقتصاد آمریکا به همراه داشته است؟

بازگشت ترامپ به جنگ تعرفه‌ای در حالی صورت می‌گیرد که هزینه درگیری نظامی آمریکا با ایران به یکی از مهم‌ترین چالش‌های اقتصادی و سیاسی دولت وی تبدیل شده است. براساس برآورد پنتاگون که آسوشیتدپرس و رویترز در اواخر اکتبر منتشر کردند، هزینه نظامی جنگ ایران به حدود ۴۷.۱ میلیارد دلار رسیده است. رقمی که هزینه‌های غیرمستقیم اقتصادی و پیامدهای افزایش قیمت انرژی را در بر نمی‌گیرد.

هم‌زمان، بدهی ملی آمریکا نیز براساس گزارش کمیته مشترک اقتصادی کنگره، در چهارم نوامبر از ۴۰.۵ تریلیون دلار فراتر رفته بود. بحران تنها به ارقام اقتصادی محدود نیست. نظرسنجی ۱۶ نوامبر رویترز و ایپسوس نشان داد میزان محبوبیت ترامپ به ۳۲ درصد رسیده و تنها ۳۱ درصد آمریکایی‌ها از جنگ علیه ایران حمایت می‌کنند.

در چنین شرایطی، توسل مجدد ترامپ به تعرفه‌ها را می‌توان تلاشی برای نمایش اقتدار اقتصادی و کسب درآمد بیشتر برای دولت دانست.

چین یک‌بار با مواد معدنی، تعرفه‌های ترامپ را به چالش کشید

اما بزرگ‌ترین مانع قمار تازه ترامپ، کشوری است که پیش‌تر نشان داده ابزارهای مؤثری برای مقابله با فشار تجاری واشنگتن در اختیار دارد.

در جریان جنگ تعرفه‌ای سال ۲۰۲۵، چین با اعمال محدودیت بر صادرات عناصر خاکی کمیاب و مواد معدنی راهبردی، زنجیره تأمین صنایع خودروسازی، الکترونیکی و دفاعی آمریکا را تحت فشار قرار داد.

این محدودیت‌ها به اندازه‌ای اثرگذار بود که واشنگتن و پکن در ماه مه ۲۰۲۵ به توافقی برای کاهش متقابل تعرفه‌ها دست یافتند و در اکتبر همان سال نیز توافق دیگری برای تعلیق بخشی از محدودیت‌ها منعقد شد.

براساس بررسی مرکز مطالعات راهبردی و بین‌المللی آمریکا (CSIS)، حتی پس از توافق‌های تجاری، میانگین ماهانه صادرات برخی مواد معدنی کمیاب چین به آمریکا حدود ۷۵ درصد کمتر از دوره پیش از اعمال محدودیت‌ها باقی ماند.

این تجربه نشان داد که واشنگتن هرچند می‌تواند تعرفه‌های سنگین وضع کند، اما چین نیز از ظرفیت لازم برای افزایش هزینه‌های جنگ اقتصادی برخوردار است.

ترامپ دوباره دست در جیب مردم آمریکا کرد

دور تازه تعرفه‌ها با موجی از انتقادات در کنگره آمریکا روبه‌رو شده است.

ران وایدن، سناتور دموکرات و عضو ارشد کمیته مالی سنا اعلام کرد ترامپ تنها چند هفته پس از آنکه رأی‌دهندگان سیاست تعرفه‌ای او را رد کردند، بار دیگر همان مسیر را در پیش گرفته است.

وایدن تأکید کرد تعرفه‌های یک جانبه ترامپ، هزینه زندگی خانواده‌ها، کارگران و کسب‌وکارهای کوچک آمریکایی را افزایش می‌دهد. وی همچنین وعده داد از اختیارات کنگره برای مقابله با این سیاست استفاده کند.

تیم کین، سناتور دموکرات ایالت ویرجینیا، نیز در گفت‌وگوی با رادیو ملی آمریکا تصریح کرد که برخلاف وعده‌های ترامپ، سیاست تعرفه‌ای وی نه به افزایش اشتغال صنعتی منجر شده و نه کسری تجاری آمریکا را کاهش داده است.

کین سیاست اقتصادی ترامپ را شکست خورده توصیف کرد و هشدار داد اعمال تعرفه علیه متحدان اروپایی، ژاپن و کره جنوبی حتی توان آمریکا برای مقابله تجاری با چین را تضعیف می‌کند.

انتقادها به دموکرات‌ها محدود نمانده است. دان بیکن، نماینده جمهوری‌خواه نبراسکا در مجلس نمایندگان، نیز تعرفه‌ها را مالیاتی بر مصرف‌کنندگان آمریکایی دانست و خواستار بازگرداندن اختیار تعیین تعرفه‌ها به کنگره شد.

به این ترتیب، تجربه جنگ تجاری گذشته نشان می‌دهد قمار دوباره ترامپ می‌تواند به افزایش هزینه‌های تولید، فشار بر مصرف‌کنندگان آمریکایی و تشدید رقابت اقتصادی با چین منجر شود. هزینه‌هایی که بار دیگر در داخل آمریکا پرداخت خواهند شد.

برگ برنده پکن مقابل واشنگتن

براساس بررسی مرکز مطالعات راهبردی و بین‌المللی آمریکا (CSIS)، حتی پس از توافق‌های تجاری، میانگین ماهانه صادرات برخی مواد معدنی کمیاب چین به آمریکا حدود ۷۵ درصد کمتر از دوره پیش از اعمال محدودیت‌ها باقی ماند.

مواضع پزشکیان پرسش‌های جدی درباره کفایت سیاسی او برای اداره کشور در بحرانی‌ترین شرایط را به وجود آورده است

آمریکا از فریب می‌گوید، پزشکیان از عزت تفاهم

مواضع عجیب مسعود پزشکیان درباره تفاهم اسلام‌آباد، مذاکره با آمریکا و حتی توصیه به رهبر انقلاب، بار دیگر پرسش‌های جدی درباره میزان تسلط رئیس جمهور بر مسائل سیاسی و راهبردی کشور را مطرح کرده است. اصرار بر نسخه‌ای که طرف آمریکایی بارها بی‌اعتباری آن را نشان داده، این نگرانی را ایجاد کرده که آیا دولت همچنان در محاسبات اشتباه گذشته گرفتار است؟

محسن فرهمند
روزنامه‌نگار

این روزها مسعود پزشکیان هر روز موضع‌گیری عجیب‌تر و شرم‌آورتری نسبت به گذشته اتخاذ می‌کند؛ مواضعی که نه تنها نگرانی‌های ملت درباره ادامه ریاست جمهوری وی را افزایش داده، بلکه پرسش‌های جدی درباره کفایت سیاسی و شخصیتی او برای اداره کشور در بحرانی‌ترین شرایط را به وجود آورده است. مسئله، نوع نگاه رئیس جمهور به دشمنی است که بارها از اهداف خود پرده برداشته و همچنان از نابودی ایران سخن می‌گوید.

پزشکیان در نشست با پیشکسوتان و فعالان سیاسی در مشهد اظهار داشت: «ما از موضع ضعف وارد گفت‌وگو نشدیم؛ تفاهم‌نامه ۱۴ بندی را با عزت نوشتیم. یک بند پیدا کنید که در آن کوتاه آمده باشیم. معتقدیم اینکه رئیس جمهور آمریکا دبه می‌کند، به این دلیل است که می‌داند آنچه نوشته‌ایم، به نفع ماست. در بخش عمده‌ای از بندهای تفاهم‌نامه، طرف مقابل ملزم به انجام تعهداتی شده است و در چند بند نیز تعهدات متقابل پیش‌بینی شده است.

این سخنان در حالی مطرح می‌شود که پزشکیان، که به عدم تسلط بر گفتار و فکر و دیدساده‌لوحانه در مسائل سیاسی، به‌خصوص در دو سال ریاست جمهوری خود شهرت پیدا کرده است، موضع‌گیری عجیب دیگر و بخش تأمل برانگیزتر اظهارات وی، توصیه‌ای است که ظاهراً در جلسات به رهبر انقلاب اینگونه مطرح کرده است: «خدمت رهبری و در جلسات نیز عرض کردم که حضرت علی (ع) در نامه به مالک اشتر می‌فرمایند: صلحی را که دشمن تو را به آن دعوت می‌کند، رد نکن.» فارغ از اینکه چگونه فردی با چنین درک پایینی از مسائل سیاسی به خود اجازه می‌دهد رهبر انقلاب را با توصیه‌ای دینی و تاریخی راهنمایی کند و چگونه پزشکیان خود را در جایگاهی می‌بیند که در موضوعی مرتبط با فقه و اسلام به مجتهدی همچون رهبر انقلاب سفارش و توصیه کند، پرسش ابتدایی این است که آیا هنوز برای پزشکیان مشخص نشده است که ترامپ اساساً ایران را به صلح دعوت نکرده است؟ رئیس جمهور آمریکا همچنان از نابودی ایران سخن می‌گوید و در عمل نیز سیاست فشار، تهدید و محاصره را دنبال می‌کند. آیا هر فریب و عقب‌نشینی تاکتیکی دشمن را باید دعوت به صلح تعبیر کرد؟

از سوی دیگر، بسیاری از تحلیلگران معتقدند در سایه عدم تسلط پزشکیان بر گفتار و افکار خود، این سلطه فکری و کانالیزه کردن وی از سوی برجامی‌ها و جریان نزدیک به ظریف است که از زبان وی بیان می‌شود؛ مسیری که ملت هنوز نتایج خسارت‌بار آن را در برجام از یاد نبرده‌اند و اکنون نسخه ساده‌لوحانه‌تر آن از زبان پزشکیان بازتولید می‌شود. گویی قرار است همان محاسبات شکست‌خورده، این بار با عنوان تفاهم اسلام‌آباد تکرار شود.

درسی که مارک کارنی فهمید ولی پزشکیان و قالیباف نفهمیدند

نکته مهم‌تر آن است که پزشکیان و بدتر از وی محمد باقر قالیباف هنوز از درک ماهیت واقعی این تفاهم عاجزند؛ توافقی که طرف آمریکایی آن را چیزی بیش از یک کاغذ برای تأمین منافع مقطعی خود نمی‌دانست. جی دی ونس، معاون رئیس جمهور آمریکا، درباره این موضوع گفته بود: «فکر می‌کنم کاری که رئیس جمهور به ما گفته این است که از این تفاهم‌نامه برای پرکردن مجدد ذخایر نفت جهان استفاده کنیم و بعد ببینیم اوضاع دست چه کسی است.» و ترامپ در شهریور ماه آن را کاغذ پاره خوانده بود.

این اظهارات به روشنی نشان می‌دهد که تفاهم اسلام‌آباد از نگاه واشنگتن نه یک تعهد پایدار برای حل اختلافات، بلکه ابزاری برای عبور از بحران بازار انرژی و پرکردن مجدد ذخایر نفتی جهان بوده است. آمریکا در شرایطی که مسدود ماندن مسیرهای انتقال نفت و محدودیت عرضه، بازارهای جهانی را تحت فشار قرار داده بود، به دنبال خرید زمان و کاهش هزینه‌های بحران بود. با این حال، پزشکیان همچنان از عزتمندانه بودن توافقی سخن می‌گوید که طرف مقابل حتی هدف خود از آن را نیز پنهان نکرده است.

واقعیت آن است که ترامپ به هیچ امضا و تعهدی، حتی در قبال نزدیک‌ترین شرکای آمریکا، پایبندی تضمین‌شده ندارد. در طول دو دوره ریاست جمهوری او، نمونه‌های متعددی از تغییر موضع و زیرپاگذاشتن توافق‌ها مشاهده شده است. مارک کارنی، نخست‌وزیر کانادا و از سیاستمداران نزدیک به ترامپ در کانادا، نیز در اوت ۲۰۲۶ درباره توافق با آمریکا هشدار داده و گفته بود: «واشنگتن توافق‌ها را «بامداد» امضا می‌کند» تعبیری که دقیقاً بیانگر بی‌ثباتی و غیرقابل اتکا بودن تعهدات دولت آمریکا و به خصوص شخص رذلی همچون ترامپ است. بدترین و نگران‌کننده‌ترین بخش ماجرای تفاهم اسلام‌آباد، اما اصرار پزشکیان و قالیباف بر اشتباه محاسباتی خود است. این در حالی است که شواهد و اظهارات مقامات آمریکایی نشان می‌دهد واشنگتن اساساً تفاهم را برای اجرای پایدار آن تنظیم نکرده بود؛ بلکه همانند مذاکرات پیش از جنگ ۳۹ روزه و مذاکرات پیش از جنگ ۱۲ روزه، به دنبال فریب مسئولان و پس از آن به دنبال خرید زمان، کاهش فشار ناشی از بحران انرژی و خنثی کردن یکی دیگر از ابزارهای فشار ایران بود تا با خیالی آسوده‌تر برای دور سوم جنگ برنامه‌ریزی کند.

اعتراف به گردن کشی

اظهارات پزشکیان درباره مخالفت رهبر انقلاب با تفاهم اسلام‌آباد نیز ابعاد تازه‌ای از این ماجرا را آشکار کرده است. وی گفته است: «ما هیچ خلاف نظر رهبری عمل نکردیم. رهبری می‌گفتند آمریکا اول باید بیاید و غرامت دهد، ما معتقد بودیم آمریکا غرامت نخواهد داد.» پزشکیان در ادامه مدعی شد رهبر انقلاب پیشنهاد کرده بودند موضوع در شورای عالی امنیت ملی بررسی شود و در صورت رأی سه چهارم اعضا، تفاهم اجرا شود. وی افزود پس از رأی ۱۲ نفر در شورا، رهبر انقلاب گفته‌اند نظرشان این نبوده، اما آن را می‌پذیرند. رئیس جمهور همچنین گفته است: «ما می‌دانستیم نظر رهبری چیست. بالاخره باید در دیپلماسی کاری را کنیم که علم و مهارت ما اجازه می‌دهد.»

این روایت در کنار افتخار پزشکیان، قالیباف و عراقچی به بند سرمایه‌گذاری ۳۰۰ میلیارد دلاری در ایران، یک پرسش اساسی را پیش می‌کشد: اگر آمریکا حاضر به پرداخت غرامت خسارت‌های خود نبود و اساساً تعهداتش را زیر پا می‌گذاشت، چگونه در ذهن و فکر ساده‌لوحانه این افراد قرار بود ۳۰۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری کند؟ آیا کسانی که چنین وعده‌هایی را مبنای محاسبات خود قرار داده بودند، حتی یک بار درباره سازوکار تحقق آن و تضمین اجرای تعهدات طرف آمریکایی اندیشیده بودند؟

مجموع این مواضع عجیب و نگران‌کننده در هفته‌های اخیر، پرسشی فراتر از یک اختلاف سیاسی را در افکار عمومی ایجاد کرده است: آیا بزرگ‌ترین امید آمریکا برای به زانو درآوردن ایران، حضور فردی با چنین درک سطحی و ابتدایی از مسائل راهبردی در رأس قوه مجریه نیست؟ همان‌گونه که ریچارد نفیو بر اهمیت فشار اقتصادی، ایجاد دوگانه «کره یا جنگ» و بهره‌برداری از سوء مدیریت‌های داخلی برای فرسایش و تسلیم ایران تأکید کرده بود، نباید اجازه داد خطاهای محاسباتی در داخل به مکمل فشارهای دشمن تبدیل شود. خطر اصلی آنجاست که دشمن از بیرون فشار بیاورد و مسئولان در داخل، با تکرار نسخه‌های شکست‌خورده، همان مسیری را هموار کنند که واشنگتن برای آن برنامه‌ریزی کرده است.

یادداشت

ماجرای الزیدی؛ از بازخواست در تهران تا مطالبه‌گری از بغداد

پدرام حسینی
روزنامه‌نگار

اقدامات ضدایرانی علی الزیدی، نخست‌وزیر عراق، معمای سیاست این کشور را در میانه جنگ ترکیبی و همه‌جانبه آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه ایران، آن هم با همراهی تمام‌قد و تأسف‌بار برخی دولت‌های عربی منطقه، پیچیده‌تر کرده است. پرسش اینجاست که چگونه دولتی که در برابر نقض حاکمیت سرزمینی خود از سوی آمریکا و اسرائیل ناتوان است، ناگهان در مواجهه با ایران به سیاست‌گذاری سخت‌گیرانه و محدودسازی روابط روی می‌آورد؟

تازه‌ترین اقدام الزیدی، مسدودسازی گذرگاه‌های متعدد غیررسمی میان ایران و عراق است؛ اقدامی که در کنار فشارهای مستمر دولت وی بر گروه‌های مقاومت شیعی برای خلع سلاح و خودداری از هرگونه فعالیت در صورت وقوع جنگ جدید آمریکا و اسرائیل علیه ایران، بیش از آنکه نشانه اقتدار دولت عراق باشد، بوی مشارکت در پروژه محاصره زمینی ایران و خوش‌خدمتی به واشنگتن می‌دهد. این در حالی است که دولت عراق حتی اراده و جسارت لازم برای کنترل نوار مرزی خود با ترکیه را ندارد و استفاده دشمن از حریم هوایی و جغرافیای عراق در حمله به ایران به یکی از مهم‌ترین معضلات امنیتی کشور تبدیل شده است.

در این میان ترامپ رئیس جمهور جنایتکار آمریکا روز گذشته صراحتا از اقدامات ضد ایرانی علی الزیدی به بهانه قاچاق و خلع سلاح گروه‌های مقاومت عراق تشکر کرد: «ما از تلاش‌های علی الزیدی، نخست‌وزیر عراق، برای اعمال حاکمیت دولت در سراسر خاک عراق، پایان دادن به فساد و قرار گرفتن تمامی سلاح‌ها تحت انحصار و کنترل انحصاری دولت حمایت می‌کنیم. ما از تلاش‌های نخست‌وزیر الزیدی برای ساختن عراقی متحد، آباد و قدرتمند که تصمیمات سیاسی خود را مستقلاً اتخاذ می‌کند، حمایت می‌کنیم.» این سخنان ترامپ در حالی است که هنوز پس از ۲۳ سال از حمله آمریکا به عراق پول نفت عراق در دست راهزنی دولت آمریکاست.

ماجرای الزیدی را باید از دو منظر بررسی کرد. نخست، مسئولیت متولی اصلی سیاست‌های منطقه‌ای-محور مقاومتی کشور است. نزدیک به هفت سال پس از شهادت سردار سلیمانی، عملکرد این حوزه نیازمند بازخواست و تغییر و تحولات جدی است. سقوط دولت بشار اسد، ضربات سنگین به حزب‌الله لبنان، فقدان استراتژی درست پس از ۷ اکتبر و مداخلاتی که به تضعیف ظرفیت مقاومت عراق پس از ماجرای حمله به پایگاه آمریکایی در مرز سوریه و اردن انجامید، همگی باید در یک ارزیابی صریح بررسی شوند. نمی‌توان از تکرار خطاها سخن گفت، اما متصدیان همان مسیر را از پاسخ‌گویی و تغییر مصون نگه داشت.

دوم، باید روشن شود چگونه نوری مالکی، که در انتخابات اخیر پارلمان عراق موقعیت قدرتمندی به دست آورده و از گزینه‌های اصلی نخست‌وزیری بود، از ساختار ائتلاف شیعی کنار گذاشته شد. مالکی در دوره پیشین نخست‌وزیری خود به یکی از پایه‌های اصلی ناکام‌ماندن پروژه آمریکا در عراق پس از صدام تبدیل شده بود. بنابراین، پرسش اساسی این است که نقش و مشورت ایران در تصمیم ائتلاف شیعی چه بود؟ آیا تحلیل‌های اشتباه و محاسبات نادرست برخی متصدیان ایرانی به ظهور چهره‌ای جاه‌طلب و معامله‌گر مانند الزیدی کمک کرد که امروز مورد تقدیر ترامپ به دلیل ضدیت با ایران و مقاومت قرار گرفته است.

ایران با وجود تحمل خسارات سنگین در جنگ تحمیلی و دهه‌ها شیطنت و بی‌ثباتی در عراق، به پشتوانه پیوندهای تاریخی و مذهبی، همواره رویکردی سخاوتمندانه به همسایه خود داشته است. تهران نه تنها تاکنون مطالبه غرامت بیش از ۶۰۰ میلیارد دلاری جنگ ۸ ساله را به صورت جدی دنبال نکرده، بلکه در حوزه صادرات برق و گاز نیز از کمک به عراق دریغ نکرده است. اما این سخاوتمندی نباید به مجوزی برای خیانت به ایران تبدیل شود. اگر بغداد به همراهی با موج ضدایرانی کشورهای عربی ادامه دهد و همچنان حریم هوایی عراق برای تجاوز آمریکا و اسرائیل به ایران مورد استفاده قرار گیرد، تهران باید سیاست خود را به‌طور اساسی بازنگری کند. پیگیری حقوقی و جدی غرامت جنگ، وصول مطالبات صادرات برق و گاز و استفاده از تمامی ظرفیت‌های دیپلماتیک و حقوقی برای پاسخ‌گو کردن بغداد، حداقل اقدامات لازم است. همچنین هرگونه استفاده از قلمرو عراق برای تجاوز به ایران باید با پاسخ متناسب و قاطع دفاعی مواجه شود. عراق نمی‌تواند در برابر آمریکا و اسرائیل دولتی ناتوان و در برابر ایران دولتی مقتدر و مطالبه‌گر باشد.

نسخه برجامی با ادبیات تازه؛ وقتی رئیس جمهور هنوز پیام ترامپ را نخوانده است

پزشکیان در حالی همچنان از عزتمندانه بودن تفاهم ۱۴ بندی اسلام‌آباد سخن می‌گوید که جی‌دی ونس صراحتاً از استفاده ابزاری از این تفاهم برای پرکردن ذخایر نفتی جهان سخن گفته بود. از سوی دیگر، رئیس جمهور حتی در توصیه به رهبر انقلاب با استناد به نامه امام علی(ع) به مالک اشتر، نشان داده است که هنوز میان دعوت به صلح و فریب دیپلماتیک دشمن تفاوتی قائل نیست؛ همان خطایی که هزینه‌های سنگین آن پیش‌تر در برجام تجربه شد

نوبنیاد

■ صاحب امتیاز: محسن منصوری
■ مدیرمسئول: حمیدرضا بیانی
■ تلفن: ۸۸۴۹۹۳۷۲-۰۲۱
■ کدپستی: ۱۵۹۸۹۷۵۷۱۵
■ آدرس: خ سپهبد قرنی خ شاداب پلاک ۲۲ واحد پنج
■ چاپخانه: صمیم

nobonyadonline nobonyadonline

nobonyadonline.ir

یادداشت

ادامه نفرت از صهیونیسم در اروپا

سعید مصباح
روزنامه‌نگار

اجرای ارکستر فیلارمونیک مونیخ به رهبری «لاهاو شانی»، موسیقی‌دان اسرائیلی در روز سه‌شنبه ۲۴ نوامبر(۴ آذر)، در سالن بوزار بروکسل با اعتراض گسترده حامیان فلسطین مواجه شد. شانی علاوه بر رهبری ارکستر مونیخ، مدیر موسیقی ارکستر فیلارمونیک اسرائیل است و همین جایگاه، او را به موضوع مناقشه و سوژه اعتراض تبدیل کرد. یازده تشکل حامی فلسطین خواستار لغو برنامه شده بودند و کمپین اعتراضی علیه حضور او بیش از هزار امضا جمع کرد. حتی سه عضو هیئت‌مدیره بوزار نیز در اعتراض به این دعوت استعفا دادند. با وجود این فشارها، مدیریت سالن از اجرای برنامه عقب‌نشینی نکرد. در جریان کنسرت نیز دو معترض با پرتاب اعلامیه، برای لحظاتی اجرای موسیقی را مختل کردند.

اما جدای از برگزاری این مراسم باید در نظر داشت که وضعیت وجهه صهیونیسم در اروپا با چه روندی در حال وخیم‌شدن است. اینکه اسرائیلی بودن شانی و مسئولیت او در یکی از مهم‌ترین نهادهای فرهنگی این رژیم تا این اندازه موجب خشم عمومی در قلب اروپا می‌شود از ثمرات جنایات وحشیانه این رژیم در غزه است که هرگز اجازه نمی‌دهد که وضعیت برای صهیونیست‌ها در هر عرصه‌ای عادی شود. برای اروپایی‌ها دیگر جملات کلیشه‌ای جدایی هنر از سیاست کارکرد چندانی ندارد. وقتی یک هنرمند در ساختار رسمی فرهنگ اسرائیل مسئولیت دارد، طبیعی است که حضور بین‌المللی او نیز با پرسش‌های سیاسی همراه شود.

درواقع باید گفت که اروپا دیگر آن اروپای سابق نیست. سال‌ها اسرائیل از نوعی مصونیت فرهنگی در غرب برخوردار بود. انگار هرگونه پرسش درباره نسبت هنرمندان و نهادهای اسرائیلی با سیاست‌های این رژیم، تعرض به استقلال هنر محسوب می‌شد. اما جنگ غزه این معادله را تغییر داده است. امروز اعتراض به اسرائیل از خیابان‌ها و دانشگاه‌ها فراتر رفته و به سالن‌های کنسرت، جشنواره‌ها و محافل هنری رسیده است.

موج ضدصهیونیسم در اروپا در حال گسترش است و دیگر نمی‌توان آن را به گروه‌های محدود سیاسی نسبت داد. بخش قابل توجهی از افکار عمومی اروپا نگاه انتقادی‌تری به اسرائیل پیدا کرده و این تغییر، دیر یا زود بر مناسبات فرهنگی نیز اثر می‌گذارد.

اسرائیلی‌ها در تلاش هستند تا موج مخالفت‌ها را به یهودستیزی منتسب کنند، اما چندان در این زمینه موفق نبوده‌اند. ایده برابری مخالفت با صهیونیسم و یهودستیزی مدتهاست که رنگ باخته است و در اروپا نقد یک رژیم سیاسی و ساختار جنایتکار آن، نه‌تنها مشروع، بلکه ضروری شده است.

شاید مهم‌ترین پیام ماجرای بروکسل همین باشد: اسرائیل حتی در قلمرو هنر نیز نمی‌تواند برای همیشه از پاسخگویی درباره آنچه در غزه می‌گذرد، فرار کند. به این معنی که مصونیت اسرائیل در اروپا با خدشه جدی مواجه شده و هرگز ترمیم نخواهد شد.

گزارشی از مراسم تشییع رضا امیرخانی

بدرقه باشکوه آقای نویسنده

پیکر رضا امیرخانی، نویسنده نام‌آشنای ادبیات معاصر ایران، صبح جمعه ششم آذرماه در میان بدرقه جمعی از نویسندگان، شاعران، هنرمندان و چهره‌های فرهنگی کشور تشییع شد و در قطعه ۵۱ بهشت زهرا آرام گرفت. مراسم وداع با این نویسنده درخانه شخصی او و با قرائت زیارت عاشورا آغاز شد. تابوت امیرخانی بر دوش خادمان حرم رضوی به حرکت درآمد و حاضران با قرائت روضه و نوای مذهبی او را بدرقه کردند. در این مراسم چهره‌هایی چون حسین محمدی، ابراهیم حاتمی‌کیا، احمد دهقان، محمدرضا بایرامی، مصطفی رحماندوست، محمدرضا زائری و مهدی فیروزان حضور داشتند. مراسم با اقامه نماز بر پیکر او و بدرقه تا آرامگاه پدرش پایان یافت. وداعی که حضور نسل‌های مختلف اهل قلم و هنر در آن به چشم می‌آمد.

مسعود صفری
روزنامه‌نگار

در میان حاضران، حضور چهره‌های شناخته‌شده ادبیات، سینما و مدیریت فرهنگی کشور جلب توجه می‌کرد. ابراهیم حاتمی‌کیا، کارگردان سینما، از جمله هنرمندان حاضر در این مراسم بود. احمد دهقان، نویسنده ادبیات دفاع مقدس، محمدرضا بایرامی، نویسنده، مصطفی رحماندوست، شاعر و نویسنده ادبیات کودک و نوجوان، مجید قیصری، داستان‌نویس، گلعلی بابایی، نویسنده آثار دفاع مقدس، جواد محقق، شاعر و پژوهشگر، حمیدرضا شاه‌آبادی، نویسنده و پژوهشگر تاریخ، مهدی فیروزان، مهدی قزلی و محسن مؤمنی‌شریف نیز برای بدرقه امیرخانی حضور داشتند.

از دیگر حاضران این مراسم می‌توان به محسن جوادی، معاون امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، محمدرضا زائری و اسدالله امرایی اشاره کرد. حسین محمدی نیز به نمایندگی از رهبر انقلاب در این مراسم حضور یافت. این ترکیب از چهره‌ها، از نویسندگان و شاعران تا مدیران فرهنگی و سینماگران، نشان‌دهنده گستره ارتباطات امیرخانی در فضای فرهنگی ایران بود.

یکی از بخش‌های تأثیرگذار مراسم، سخنان حجت‌الاسلام محمدرضا زائری درباره شخصیت و منش امیرخانی بود. او با اشاره به روحیه مردم‌داری، محبت و خدمت‌رسانی این نویسنده گفت: «امروز دلی را به خاک می‌سپاریم که جز مهر و محبت در آن نبود. سری را به خاک می‌سپاریم که جز هوای خدمت و مردم‌داری نداشت.»

زائری همچنین به روحیه سفر و شوق پرواز امیرخانی اشاره کرد و از دست‌هایی سخن گفت که پیش از قلم، برای کمک به دیگران پیش می‌رفتند. این سخنان، وجهی از شخصیت نویسنده را یادآوری می‌کرد که در کنار آثار ادبی‌اش، در روابط شخصی و اجتماعی او نیز حضور داشت.

پس از اقامه نماز بر پیکر امیرخانی، مراسم با روضه‌خوانی و ذکر مصیبت حضرت سیدالشهدا(ع) ادامه یافت. همچنین با توجه به ارادت ویژه امیرخانی به حضرت ابالفضل العباس، روضه حضرت عباس(ع) نیز در این مراسم خوانده شد. سپس تابوت او با پرچمی منقش به نام «یا قمر بنی‌هاشم(ع)» بر دوش خادمان حرم رضوی قرار گرفت و حاضران با نوای مذهبی او را تا محل دفن همراهی کردند.

پیکر رضا امیرخانی در قطعه ۵۱ بهشت زهرا(س)، در جوار آرامگاه پدرش محمدعلی امیرخانی به خاک سپرده شد. بدین ترتیب، مراسمی که از خانه شخصی او آغاز شده بود، با بدرقه دوستان، همکاران و دوستدارانش در آرامستان تهران به پایان رسید.

امیرخانی که با آثاری همچون «ارمیا»، «منِ او»، «بیوتن»، «قیدار»، «نفحات نفت» و «جانستان کابلستان» در ادبیات معاصر ایران شناخته می‌شود، در طول سال‌های فعالیت خود مخاطبانی از طیف‌های گوناگون اجتماعی پیدا کرده بود. درگذشت او در دوم آذرماه، پس از حدود یک سال تحمل عوارض سانحه پاراگلایدر، پایانی تلخ بر زندگی نویسنده‌ای بود که همچنان می‌توانست در فضای ادبی ایران نقش‌آفرینی کند. امروز اهالی فرهنگ و ادب با بدرقه پیکر او، با یکی از چهره‌های اثرگذار داستان‌نویسی معاصر وداع کردند.

یادداشت

رونق جشنواره فجر به سبک دولت چهاردهم!

مسعود حنیفی
روزنامه‌نگار

ثبت‌نام آثار در دو بخش سودای سیمرغ و نگاه نو چهل‌وپنجمین جشنواره ملی فیلم فجر با ثبت درخواست حضور ۱۵۴ فیلم به پایان رسید. براساس آمار اعلام‌شده در دوره چهل‌وسوم ۱۰۵ فیلم و در دوره چهل‌وچهارم ۱۲۲ فیلم متقاضی حضور در این رویداد سینمایی بودند. این اعداد و ارقام نشان‌دهنده افزایش حدود ۲۶ درصدی تعداد متقاضیان در دوره چهل‌وپنجم است. در نگاه نخست این میزان افزایش دلگرم‌کننده به نظر می‌رسد و ممکن است برخی آن را نشانه‌ای از رونق و پویایی سینمای ایران بدانند. اما واقعیت امر چیز دیگری است و این رشد آماری هیچ ارتباطی به سیاست‌های فرهنگی دولت چهاردهم ندارد.

در واقع بسیاری از سلبریتی‌ها و چهره‌های شناخته‌شده صنعت سینما وقتی متوجه شدند خبری از سقوط نظام اسلامی نیست و این ساختار سیاسی همچنان پابرجاست و ریشه در خاک دارد وارد چرخه جشنواره فیلم فجر شدند. آن‌ها که مدتی از این ویترین ملی فاصله گرفته بودند حالا سعی کردند با بازگشت دوباره خودشان را مطرح کنند و جایگاه از دست رفته‌شان را در میان مخاطبان بازیابند. البته باید این نکته مهم را هم اضافه کرد که نظام به درستی قرار نیست جلوی ورود فیلم‌سازان با هر طیف و دیدگاهی را بگیرد. درهای جشنواره به روی همه باز است و این رویکرد مبتنی بر شایسته‌سالاری و پذیرش تنوع فکری یک رویکرد کاملاً درستی محسوب می‌شود. با این حال دولت وفاق نباید این مسئله را به حساب خودش بگذارد و تصور کند که این استقبال گسترده ناشی از تدابیر و راهبردهای فرهنگی اوست. بازگشت هیجانی برخی از اهالی سینما بیشتر ریشه در محاسبات سیاسی و منافع شخصی آن‌ها دارد تا تغییرات بنیادین در فضای فرهنگی کشور. سلبریتی‌ها به خوبی فهمیده‌اند که برای دیده شدن و حفظ محبوبیتشان چاره‌ای جز حضور در این رویداد بزرگ ندارند. بنابراین مسئولان دولتی باید بدانند که این آمار فریبنده نیست و نباید آن را دستاورد خود تلقی کنند. دولت وفاق به جای تکیه بر این آمارهای ظاهری باید به دنبال ارائه برنامه‌های فرهنگی واقعی و اثرگذار باشد تا بتواند در آینده واقعاً سینمای کشور را متحول کند و از این توهم موفقیت خارج شود. تنها در آن صورت است که می‌توانیم شاهد یک تحول واقعی و پایدار در عرصه هنر و فرهنگ این مرز و بوم باشیم و از حاشیه‌های بی‌مورد فاصله بگیریم.

«سرزمین فرشته‌ها» در مسیر اسکار ۲۰۲۷

فیلم سینمایی «سرزمین فرشته‌ها» ساخته بابک خواجه‌پاشا، به‌عنوان نماینده رسمی ایران در فهرست آثار واجد شرایط نودونهمین دوره جوایز اسکار ثبت شد.

آکادمی علوم و هنرهای سینمایی فهرست اولیه آثار واجد شرایط رقابت اسکار ۲۰۲۷ را منتشر کرده است؛ فهرستی که بخش بهترین فیلم بین‌المللی آن با حضور ۱۰۴ اثر، رکورد تازه‌ای را به ثبت رسانده است. در میان آثار این بخش، «سرزمین فرشته‌ها» تنها فیلمی است که با عنوان نماینده رسمی ایران حضور دارد. در این دوره، فیلم «غذای نیمروز» ساخته مجید مجیدی نیز از مسیری متفاوت وارد رقابت شده است. این اثر به واسطه دریافت جایزه بهترین فیلم جشنواره بین‌المللی بوسان و با استفاده از مقررات جدید آکادمی، واجد شرایط حضور در رقابت شده است.

آکادمی اسکار اعلام کرده است فهرست کوتاه ۱۵ فیلم بخش بهترین فیلم بین‌المللی روز ۱۵ دسامبر ۲۰۲۶ (۲۴ آذر) منتشر خواهد شد. رقابت امسال با حضور ۱۰۴ اثر، یکی از گسترده‌ترین دوره‌های این بخش در تاریخ اسکار به شمار می‌رود.